

de zwarte hond
architecture urbanism strategy

Brabantse Dorpenstrategie

Fase 1 - ontdekken:
definities, identificatie van grootste opgaven
en globale datagedreven analyse

Versie 4 september 2025

Titel

Brabantse Dorpenstrategie Fase 1 - Ontdekken:
definities, identificatie van grootste opgaven en
globale datagedreven analyse

Datum

4 september 2025

Opdrachtgevers

Regio West-Brabant, Stedelijke Regio Breda-
Tilburg, Stedelijke Regio 's-Hertogenbosch en
Metropoolregio Eindhoven

Gemaakt door

De Zwarte Hond (info@dezwartehond.nl)
Ilke Klasen
Daan Zandbelt

Introductie

De Brabantse Dorpenstrategie is ontwikkeld in twee fasen, elk vastgelegd in een afzonderlijk rapport. Dit rapport (fase 1) beschrijft de gehanteerde definities van leefbaarheid en vitaliteit, de belangrijkste opgaven in de dorpen, en een globale datagedreven analyse van de situatie in Noord-Brabantse dorpen.

Dorpen staan voor grote en uiteenlopende uitdagingen die allemaal aandacht en ruimte vragen; zoals woningbouw, het op peil houden van voorzieningen, het handhaven van een goed ondernemingsklimaat, de mobiliteitstransitie, klimaatadaptatie, toenemende zorgbehoeften, veiligheid, het versterken van de sociale samenhang én tegelijkertijd het waarborgen van de dorpse ruimtelijke kwaliteit. Deze opsomming is niet uitputtend, maar illustreert de breedte van de opgaven. Het is duidelijk dat de leefbaarheid en vitaliteit van dorpen onder druk staan.

Om de opgaven goed te kunnen duiden, is het belangrijk om eerst helder te hebben wat we onder leefbaarheid en vitaliteit verstaan. Hoewel leefbaarheid en vitaliteit veelgebruikte begrippen zijn, ontbreekt vaak een eenduidige definitie. Daarom is in dit rapport beschreven welke definities binnen de dorpenstrategie en de bijbehorende data-analyse worden gehanteerd.

Dorpen hebben generieke kenmerken en zijn tegelijkertijd ieder uniek. Dorpen worden gewaardeerd om hun compacte karakter, het sterke gevoel van gemeenschap, de menselijke maat en schaal, de aanwezigheid van lokale voorzieningen op loop- of fietsafstand, en hun groene, landelijke omgeving. Dorpen zijn bovendien vaak herkenbaar aan hun ruimtelijke structuur waarin typische plekken te onderscheiden zijn, zoals het dorpshart, de linten en hoofdstraten, woonbuurten, werklocaties en dorpsranden. Hoewel dorpen dus overeenkomsten vertonen, heeft elk dorp zijn eigen karakter. Elk dorp kent een unieke identiteit, geschiedenis, ligging, ruimtelijke structuur en andere kenmerken.

Om grip te krijgen op deze diversiteit en de bijbehorende opgaven, is een globale datagedreven analyse uitgevoerd. Door de vitaliteit en leefbaarheid van dorpen in kaart te brengen, worden onderlinge verschillen zichtbaar. Op basis van deze verschillen kan worden bepaald waar extra aandacht of investeringen nodig zijn, en op welk gebied. In de analyse zijn voor elk dorp drie eindscores vastgesteld: zelfstandige vitaliteit, verbonden vitaliteit en leefbaarheid. In dit rapport worden de indicatoren die aan deze scores ten grondslag liggen toegelicht en visueel weergegeven in kaarten.

Inhoudsopgave

Een dorp is iets bijzonders	6
Elk dorp is uniek	8
Definities	10
De opgaven	12
Typische plekken	18
Globale, datagedreven analyse	20
Dorpen	22
Aantal inwoners	24
Zelfstandige vitaliteit	26
Indicator: dagelijkse voorzieningen	26
Indicator: stedelijke voorzieningen	28
Indicator: arbeidsplaatsen per inwoner	30
Indicator: leeftijdsopbouw	32
Totaalscore zelfstandige vitaliteit	34
Verbonden vitaliteit	36
Indicator: afstand tot treinstation	36
Indicator: Toegankelijkheid van openbaar vervoer	38
Indicator: Afstand tot oprit hoofdverkeersweg	40
Indicator: Afstand tot stedelijke kern	42
Indicator: Afstand tot dorp met hoge zelfstandige vitaliteit	44
Totaalscore verbonden vitaliteit	46
Dorpen met relatief lage zelfstandige en verbonden vitaliteit	48
Leefbaarheid	50
Indicator: fysieke omgeving	52
Indicator: Woningvoorraad	54
Indicator: Voorzieningen	56
Indicator: Sociale samenhang	58
Indicator: Overlast en onveiligheid	60
Totaalscore leefbaarheid	62
Totaalscore combinatie zelfstandige vitaliteit, verbonden vitaliteit en leefbaarheid	64
Bijlagen	
A - overzichtskaart dorpen	
B - tabel scores	

Een dorp is iets bijzonders

Dorpen hebben kwaliteiten die hoog gewaardeerd worden. Een dorp biedt een rustige, vaak vertrouwde woonomgeving, heeft een compact karakter en een menselijke maat en schaal. Een dorp biedt lokale voorzieningen op loop- of fietsafstand. Er heerst meestal een sterk gevoel van gemeenschap, mensen kennen elkaar en staan voor elkaar klaar. Zo wordt een dorp ook wel een kern genoemd, niet alleen van huizen, maar ook van mensen die samen een gemeenschap vormen. Vaak is een dorp bovendien omgeven door prachtige natuur of (agrarisch) groen. Deze bijzondere (leef-)kwaliteiten moeten we koesteren, zodat ook toekomstige generaties kunnen profiteren van en voortbouwen op deze karakteristieke leefomgevingen.

In een wereld die steeds sneller en individualistischer wordt, vormt een dorp een tegengewicht. Een dorp is een herinnering dat we sterker staan als we samenwerken en dat kleine dingen een groot verschil maken, want in die kleinschaligheid schuilt grote charme. Een dorp leeft, ademt en groeit met zijn bewoners mee, waarbij het niet gewoon een plek is op de kaart, maar een gevoel. En dat maakt het iets bijzonders.

Dorpse compactheid

Menselijke maat en schaal

Gevoel van gemeenschap

Hoogwaardige verblijfskwaliteit

Lokale voorzieningen op loop- of fietsafstand

Groene en landelijke omgeving

Elk dorp is uniek

Hoewel dorpen gemeenschappelijke kenmerken hebben, is elk dorp uniek. Elk dorp heeft een eigen identiteit, geschiedenis en leefwijze.

De verschillen zijn zichtbaar in tal van aspecten (zie tabel rechts). Zo varieert de grootte van dorpen van enkele honderden inwoners tot duizenden bewoners. Een dorp op de zandgronden is anders dan een dorp in het kleigebied. Voorzieningen verschillen eveneens sterk. Waar het ene dorp beschikt over uitgebreide faciliteiten zoals een supermarkt, basisschool, sporthal en dorpshuis, moet het andere dorp het doen met slechts een buurtwinkel. De economische basis verschilt ook: sommige dorpen zijn agrarisch georiënteerd, andere draaien op toerisme, industrie of forensen die in nabijgelegen steden werken.

De ruimtelijke structuur geeft verder inzicht in de unieke ontwikkeling van een dorp: lintbebouwing met agrarische wortels, concentrische bebouwing rond een marktplein of kerk, of moderne uitbreidingswijken.

Taal, tradities en lokale cultuur versterken het unieke karakter. Elk dorp heeft zijn eigen dialectklanken, vieringen en verhalen die van generatie op generatie worden doorgegeven.

Kortom, geen dorp is hetzelfde. Juist die verscheidenheid maakt het dorpsleven in Noord-Brabant rijk, gelaagd en vol karakter.

Kenmerk

Grootte (inwoneraantal)

Landschapstype

Aanwezigheid van voorzieningen

Economische activiteit

Ruimtelijke structuur

Religieuze achtergrond

Dialect

Nabijheid tot stad

Openbaar vervoer

Verschillen

Klein (<1.000), middelgroot (1.000 - 5.000), groot (5.000 - 10.000), extra groot (>10.000)

Zand gebied, overgangsgebied zand-klei, (rivier- of zee-)klei gebied

Beperkt (enkel basisschool en/of buurtwinkel), gemiddeld (inclusief supermarkt, huisarts, sporthal, dorpshuis, enkele winkels en café), uitgebreid (inclusief meerdere winkels en supermarkten, horeca, zorgcentrum, cultuurvoorzieningen en mogelijk voortgezet onderwijs)

Landbouw (akkerbouw, veeteelt), industrie, toerisme/recreatie, forensendorp, gemend

Kerkdorpen met radiale structuur, lintdorpen, brinkdorpen, moderne uitbreidingswijken

Katholiek, protestants, seculier, gemengd

West-Brabant, Midden-Brabants, Oost-Brabants, Maaslands, Peellands, Belgisch-Brabants mengdialect, etc.

Direct aan rand van een stad (<5 km), satellietdorpen (<5-15 km), landelijke dorpen (>15 km)

Trein, HOV, bus, buurtbus of OV op afroep, geen OV

Definities

Zowel vitaliteit als leefbaarheid zijn veelgebruikte begrippen, maar er wordt zelden uitgelegd wat er precies onder wordt verstaan.

Op basis van diverse onderzoeken, rapporten, visies en ambitiedocumenten - gedeeld door betrokkenen in de regio's of zelf geraadpleegd - zijn onderstaande definities bepaald die gehanteerd worden in de Brabantse Dorpenstrategie.

Vitaliteit

Een dorp is (ruimtelijk-economisch) vitaal als er voldoende voorzieningen en werkgelegenheid aanwezig en bereikbaar zijn, en bewoners voldoende draagvlak vormen voor die aanwezigheid.

De vitaliteit van een dorp heeft twee dimensies: zelfstandige vitaliteit en verbonden vitaliteit.

Zelfstandige vitaliteit is de vitaliteit van het dorp op zichzelf - los van zijn omgeving.

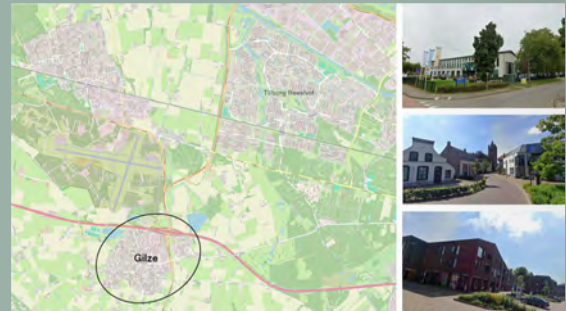
De zelfstandige vitaliteit is afhankelijk van de aanwezigheid van voorzieningen en werkgelegenheid binnen het dorp zelf.

Verbonden vitaliteit is de vitaliteit van het dorp in zijn omgeving.

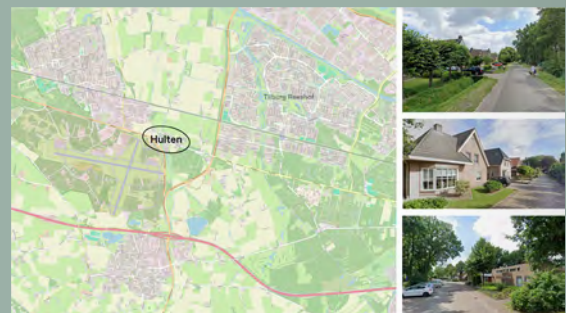
De verbonden vitaliteit is afhankelijk van de bereikbaarheid van voorzieningen en werkgelegenheid.

Een dorp hoeft dus niet zelf alle basisvoorzieningen en werkgelegenheid te hebben om vitaal te zijn, als het dorp maar goed verbonden is met kernen waar de voorzieningen en werkgelegenheid dan wel zijn.

Voorbeeld

Gilze heeft een hoge zelfstandige vitaliteit én een hoge verbonden vitaliteit. In het dorp zelf zijn namelijk diverse voorzieningen en werkgelegenheid aanwezig, en de voorzieningen en arbeidsplaatsen in Tilburg Reeshof zijn binnen 20 minuten fietsen bereikbaar.

Hulten heeft een lage(re) zelfstandige vitaliteit en een hoge verbonden vitaliteit. In vergelijking met Gilze zijn er in Hulten beduidend minder voorzieningen en werkgelegenheid. Echter, op slechts enkele kilometers afstand bevinden zich wél alle benodigde voorzieningen in Tilburg Reeshof.

Leefbaarheid

Leefbaarheid is de mate waarin de omgeving aansluit bij de eisen en wensen die er door de mens aan worden gesteld.

Leefbaarheid is per definitie een subjectief begrip dat verschillend wordt ervaren. Wat men beschouwd als zijn 'omgeving' verschilt per persoon. Voor de ene vindt zijn leven bijna geheel in zijn eigen buurt plaats, terwijl de ander een veel groter gebied beslaat in z'n dagelijks leven. Daarnaast verschillen ook de 'eisen en wensen die er door de mens aan worden gesteld' per persoon; de één wil stilte, de andere een bruisende stad. Leefbaarheid is dus afhankelijk van tijd, plaats, cultuur en sociale groep. Het begrip beweegt bovendien mee met maatschappelijke en politiek-ideologische veranderingen en kan dus niet los gezien worden van het tijdsgewricht.

De opgaven

Op basis van desk research, de werksessie met regionale werkgroepen op 14 januari 2025 en het webinar op 1 april 2025 zijn de grootste opgaven in de Brabantse dorpen geïdentificeerd. Deze zijn samengevat in acht categorieën. Dit zijn typische opgaven die spelen in de dorpen. Dat betekent echter niet dat elke opgave in elk dorp voorkomt; welke opgaven relevant zijn, verschilt per dorp.

Een van de grootste opgaven in dorpen is de groeiende druk op de **woningvoorraad**. Er is een grote behoefte aan extra en betaalbare woningen. De bestaande voorraad is vaak eenzijdig en sluit onvoldoende aan bij de veranderende woonbehoeften. Mede hierdoor blijft doorstroming achter en vinden doelgroepen zoals jongeren, ouderen en arbeidsmigranten moeilijk passende huisvesting. Naast de toevoeging van genoeg en passende nieuwe woningen is ook de verduurzaming van bestaande woningen een uitdaging.

Een andere grote opgave is het behoud van **voorzieningen**, wat cruciaal is voor de leefbaarheid van dorpen. Basisvoorzieningen zoals scholen, huisartsen, supermarkten, sportclubs en ontmoetingsplekken verdwijnen echter steeds vaker uit dorpen, terwijl juist nabijheid en toegankelijkheid – zeker voor ouderen – essentieel zijn. Ook sociaal-maatschappelijke voorzieningen, zoals ondersteuning bij armoede of integratie, en goede digitale infrastructuur zijn onmisbaar, maar niet vanzelfsprekend aanwezig.

Ook de lokale **economie** staat onder druk. Dorpen willen de werkgelegenheid behouden, maar kampen met een tekort aan arbeidskrachten en een niet-optimaal vestigingsklimaat. In sommige dorpen is er een gebrek aan passende werklocaties en moeten bedrijventerreinen worden verduurzaamd. Tegelijkertijd neemt de leegstand in dorpskernen toe, wat de levendigheid en aantrekkelijkheid niet ten goede komt.

Op het gebied van **mobiliteit en bereikbaarheid** vormen de hoge auto-afhankelijkheid en de beperkte beschikbaarheid van openbaar vervoer een grote uitdaging. Dit speelt vooral voor jongeren zonder rijbewijs en ouderen die niet meer kunnen autorijden. Er is behoefte aan duurzame verbindingen met omliggende dorpen,

steden en werklocaties. Een andere opgave is de verkeersdruk in dorpskernen, die zorgt voor overlast en onveiligheid, vaak veroorzaakt door doorgaand verkeer en agrarische voertuigen.

De volgende categorie is de **groene en gezonde leefomgeving**. Er zijn opgaven om het groen in de kern te behouden en te versterken – ook met het oog op toekomstige ontwikkelingen. Hoewel dorpen vaak een groene identiteit hebben, komt dit meestal door het omliggende buitengebied; de dorpskernen zelf zijn vaak versteend. Bovendien is het aanwezige groen vaak niet geschikt voor recreatie. Het is belangrijk om recreatief groen te realiseren en groene verbindingen met het buitengebied te verbeteren. Daarnaast is klimaatadaptatie noodzakelijk. Ook rust, stilte en een gezonde leefomgeving waarin beweging vanzelfsprekend is, staan onder druk en vragen om actie.

Ook de **veiligheid en sociale samenhang** in dorpen staan onder druk. De vertrouwde ons-kent-onscultuur verdwijnt steeds meer; mensen hebben minder contact met elkaar, helpen elkaar minder en de sociale controle neemt af. Inwoners voelen zich minder verbonden met hun directe omgeving. Juist deze sociale contacten en onderlinge betrokkenheid zijn van groot belang voor een veilige en leefbare dorpsgemeenschap.

Dorpen staan dus voor tal van opgaven en ruimtelijke veranderingen zijn onvermijdelijk. Tegelijkertijd is het van groot belang om de unieke **dorpse ruimtelijke kwaliteit** te behouden. Elk dorp heeft een eigen identiteit, gevormd door elementen als geschiedenis, landschap, ruimtelijke structuren, cultuur en sociale verbanden. Dit karakter is waardevol en verdient bescherming. Het vraagt om zorgvuldige keuzes in ruimtelijke ontwikkeling.

Tot slot is **lokale betrokkenheid** en inzet van vrijwilligers essentieel voor de toekomstbestendigheid van dorpen. Hoewel deze betrokkenheid in veel dorpen groot is, is het een uitdaging om haar te benutten, op peil te houden en te versterken. Het vormgeven van de participatiesamenleving vraagt om nieuwe vormen van samenwerking, eigenaarschap en vertrouwen tussen inwoners, overheid en maatschappelijke partijen.

Naast opgaven spelen er bredere trends die we niet kunnen tegenhouden, maar die wel grote invloed hebben op dorpen en hun opgaven. Een belangrijke trend is vergrijzing, die met name in (kleinere) dorpen tot extra uitdagingen leidt. Denk aan een tekort aan (zorg)woningen voor ouderen, de noodzaak dat voorzieningen nabij én goed toegankelijk zijn, en een afname van het aantal potentiële werknemers en daarmee aantrekkelijkheid voor bedrijven. Ook de grote auto-afhankelijkheid in veel dorpen vormt een probleem voor ouderen die niet (meer) kunnen autorijden. Tegelijkertijd zorgt vergrijzing voor een stijgende zorgvraag en toenemende eenzaamheid.

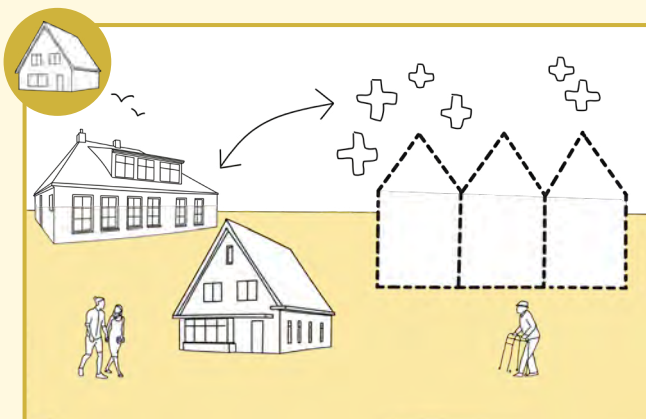
Een andere trend is het wegtrekken van jongeren, wat vaak het gevolg is van opgaven in dorpen zoals een gebrek aan betaalbare woningen, voorzieningen, werkgelegenheid en bereikbaarheid. Ook de afnemende huishoudensgrootte heeft invloed op de

opgaven in dorpen: deze leidt onder meer tot een toenemende vraag naar (betaalbare) woningen - er zijn tenslotte meer woningen nodig voor hetzelfde aantal inwoners -, meer eenzaamheid en een groeiende behoefte aan collectieve woonvormen en ontmoetingsplekken. Daarnaast hebben digitalisering en de groei van bezorgdiensten een aanzienlijke impact. Ze zetten lokale voorzieningen onder druk, zorgen voor meer verkeersdruk en dragen bij aan een afnemende lokale betrokkenheid doordat een steeds groter deel van het dagelijks leven zich digitaal afspeelt.

Hoewel de opgaven groot en divers zijn, bieden ze ook kansen. Juist door ze in samenhang te benaderen, kunnen dorpen toekomstbestendig worden ontwikkeld. De toolbox met instrumenten helpt hierbij. Ze biedt concrete handvatten om de opgaven aan te pakken en samen te bouwen aan leefbare, vitale dorpen.

Haghorstenaren in actie voor een nieuwe MFA als hart van het dorp

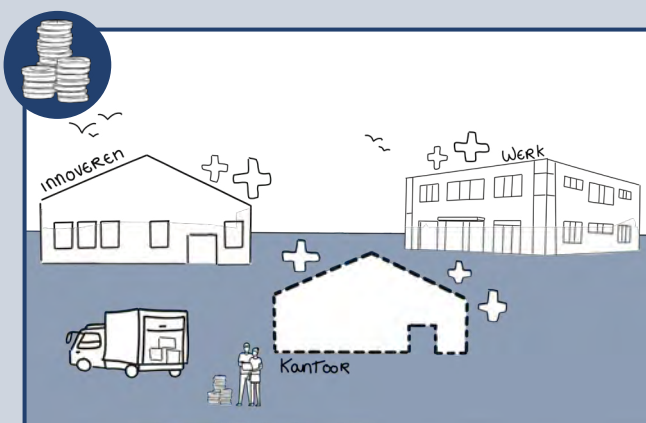
Woningvoorraad

- Vraag naar extra woningen
- Eenzijdige woningvoorraad
- Gebrek aan doorstroming
- Gebrek aan levensloopbestendige woningen
- Huisvesting bijzondere doelgroepen (o.a. arbeidsmigranten)
- Betaalbaarheid woningen
- Verduurzaming bestaande woningvoorraad
- Behoud eigen inwoners
- Traditionele opvatting dorps wonen past niet bij betaalbaarheid en opgaven

Voorzieningen

- Behoud voorzieningen (o.a. supermarkt, huisarts, scholen, sportclub, dorps huis)
- Nabijheid (zeker voor ouderen)
- Op peil houden/verbeteren digitale voorzieningen en infrastructuur
- Gebrek aan sociaal-maatschappelijke voorzieningen (o.a. armoedevervoorzieningen, taalschool, hulp bij integratie)

Economie

- Werkgelegenheid behouden
- Vraag naar werklocaties voor mkb'ers en ondernemers
- Tekort aan arbeidskrachten
- Verduurzaming lokale bedrijventerreinen
- Toenemende leegstand in dorpskernen

Mobiliteit en bereikbaarheid

- Hoge auto-afhankelijkheid en benodigde (dorpse) mobiliteitstransitie
- Duurzame bereikbaarheid tussen dorpen
- Duurzame bereikbaarheid stedelijke kernen
- Duurzame bereikbaarheid werklocaties
- Bereikbaarheid met openbaar vervoer handhaven/verbeteren
- OV houdt op bij de landsgrenzen
- Zwaar verkeer in de dorpskernen
- Verkeersdrukke in de dorpskernen
- Vervoersarmoede tegengaan

Groene en gezonde leefomgeving

- Groen in de dorpskernen versterken/behouden
- Recreatief groen nabij behouden/realiseren
- Groene verbindingen naar het buitengebied
- Achterstallig beheer van groen
- Zorgbehoeften nemen toe
- Fysiek gezonde omgeving
- Mentaal gezonde omgeving (o.a. groen en stilte)
- Overlast beperken (o.a. geur en geluid van landbouw)
- Klimaatadaptatie (hitte, droogte, wateroverlast)

Veilige en sociale leefomgeving

- Afnemende sociale cohesie
- Afnemende sociale controle
- Integratie van nieuwe inwoners
- Groeiende eenzaamheid
- Verkeersveiligheid in dorpen

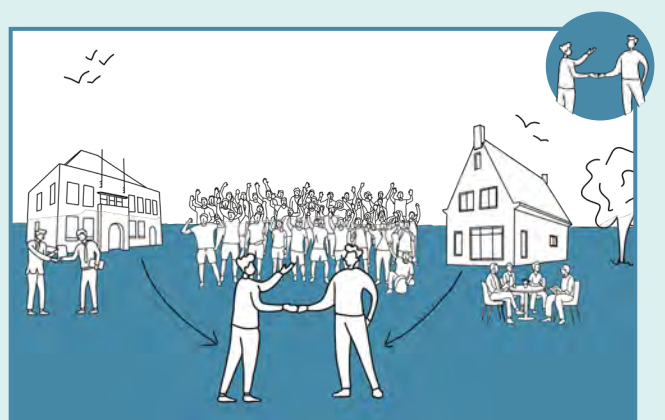
Dorpse ruimtelijke kwaliteit

- Behoud dorpse identiteit
- Behoud historische en culturele identiteit
- Behoud dorpse/menselijke maat en schaal
- Leegstaand erfgoed
- Verrommeling
- Balans tussen dorpse karakter en vrijetijdseconomie

Lokale betrokkenheid

- Decentralisatie vanuit het Rijk
- Afnemende maatschappelijke betrokkenheid (o.a. vrijwilligers)
- Beperkte bewustwording van de eigen leefomgeving
- Bevorderen van burgerparticipatie
- Vormgeven participatiesamenleving

Energievraagstuk

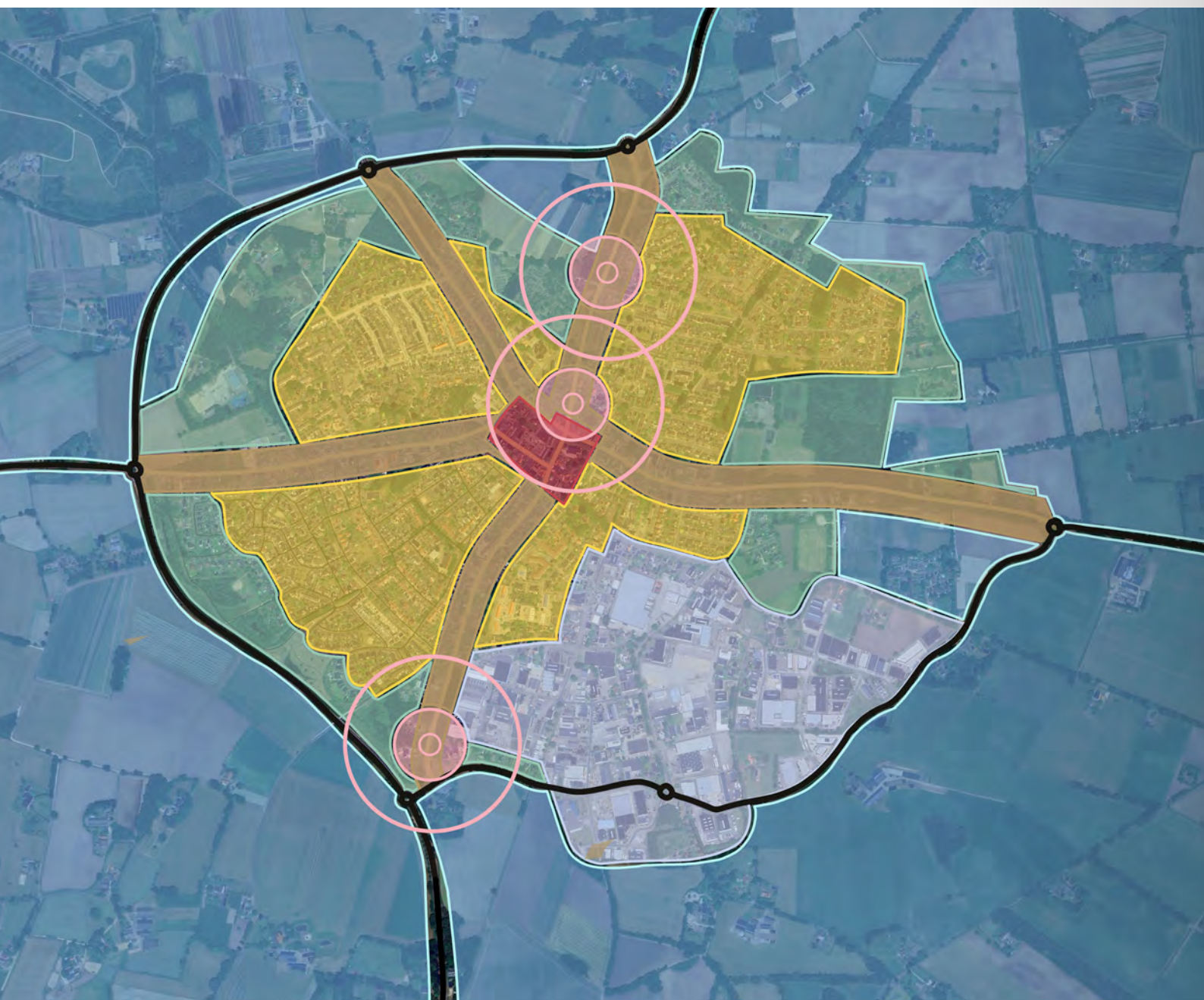
Tijdens een verkennend overleg met vertegenwoordigers van verschillende RES-organisaties (juni 2025) is geconcludeerd dat het energievraagstuk geen directe koppeling heeft met de leefbaarheidsopgave in dorpen. Energie wordt gezien als een landelijke opgave die grotendeels losstaat van lokale leefbaarheid. Om deze reden is besloten het energievraagstuk niet als aparte opgave in de dorpenstrategie op te nemen.

Wel willen we enkele relevante inzichten meegeven:

- De aanpak van het energievraagstuk verschilt wezenlijk tussen dorpen en steden. In steden komt het initiatief vaak vanuit gemeenten (bijvoorbeeld via warmtenetten), terwijl dorpen te kleinschalig zijn voor dergelijke systemen. In dorpen ligt de regie bij de gemeenschap zelf.*
- Er is een groot verschil tussen dorpen dichtbij steden en dorpen verder weg. Dorpen nabij steden kunnen soms aanhaken op energiesystemen van de stad.*
- In dorpen ligt de nadruk op elektriciteit en, in potentie, groen gas, zeker in agrarische gebieden. Warmtenetten en waterstof worden als minder haalbaar beschouwd.*
- Gemeenten kunnen regie voeren bij nieuwbouw in dorpen, maar de oplossingen moeten vooral vanuit de gemeenschap komen. Gemeenschapsinitiatieven zoals energiecoöperaties zijn cruciaal; gemeenten zullen deze moeten faciliteren.*
- Het energievraagstuk biedt een koppelkans met het versterken van de sociale cohesie in dorpen: het gezamenlijk oppakken van het energievraagstuk kan de onderlinge verbondenheid binnen dorpsgemeenschappen vergroten.*

Typische plekken

De meeste dorpen zijn te verdelen in zeven kenmerkende gebieden. Elk van deze plekken vervult een eigen functie binnen het dorp en kent daarbij specifieke kwaliteiten, kansen en opgaven. De aard en intensiteit van deze opgaven verschillen per gebied, waardoor iedere plek vraagt om een eigen benadering en passende instrumenten om ruimtelijke en sociale kwaliteit toe te voegen.

Dorpshart

Het dorpshart bestaat uit de oude dorpskern met woningen, winkels, voorzieningen, pleintjes en de hoofdstraten.

Typische opgaven: behoud voorzieningen, verkeersdrukke, behoud dorpse ruimtelijke identiteit

Linten en hoofdstraten

De linten en hoofdstraten verbinden de kern met het buitengebied en vormen de verbindende aderen van het dorp.

Typische opgaven: groene verbindingen naar het buitengebied, creëren gemengde woon-werkaders.

OV-knopen

Goed bereikbare gebieden rond trein- of busstations in de dorpen. Deze plekken zijn het best bereikbaar voor iedereen.

Typische opgaven: duurzame bereikbaarheid, vervoersarmoede tegengaan, toevoegen van goed bereikbare woningen.

Woonbuurten

Buurten en wijken waar inwoners wonen. Dit zijn wijken van verschillende tijdsperiodes van vooroorlogs tot bloemkoolwijk.

Typische opgaven: eenzijdige woningvoorraad diversifiëren, door-stroming op de woningmarkt, verduurzaming bestaande woningvoorraad.

Werklocaties

Locaties met een concentratie van bedrijven, vaak gelokaliseerd aan de rand van een dorp.

Typische opgaven: werkgelegenheid behouden, duurzame bereikbaarheid, verduurzaming, mengen van functies t.b.v. levendigheid.

Dorpsranden

De overgangen tussen de bebouwde kom en het omliggende landschap. Deze hebben de potentie om de 'gouden randen' van het dorp te vormen.

Typische opgaven: recreatief groen nabij behouden, zachte en goed overgang tussen dorp en platteland

Buitengebied

Het gebied rond het dorp dat ten dienste van de dorpsbewoners staat en dat zij gebruiken voor natuur, ontspanning en recreatie.

Typische opgaven: overlast beperken, recreatief groen nabij behouden.

Globale, datagedreven analyse

Als onderdeel van de dorpenstrategie zijn de Brabantse dorpen globaal geanalyseerd op basis van beschikbare data. Door de vitaliteit en leefbaarheid van dorpen in kaart te brengen worden onderlinge verschillen inzichtelijk gemaakt. Op basis van deze verschillen kan worden bepaald waar extra aandacht en maatregelen nodig zijn, en op welk gebied.

Dit betekent niet dat de toolbox die in fase 2 van de dorpenstrategie wordt ontwikkeld, enkel in dorpen met lage scores ingezet moet worden. Want hoewel vitaliteit en leefbaarheid mogelijk minder kritiek zijn (in ieder geval volgens de data-analyse), spelen ook in andere dorpen opgaven, kan de leefbaarheid onder druk staan (door bijvoorbeeld voorzieningen die dreigen te verdwijnen) en kan de toolbox helpen de dorpen ook in de toekomst vitaal en leefbaar te houden.

In deze globale, datagedreven analyse worden voor elk dorp drie eindscores vastgesteld: zelfstandige vitaliteit, verbonden vitaliteit en leefbaarheid. De indicatoren die aan deze scores ten grondslag liggen, zijn bepaald op basis van de gehanteerde definities en openbaar beschikbare data. In dit rapport worden de indicatoren per score toegelicht en visueel weergegeven in kaarten. Een overzicht van de scores is opgenomen in bijlage B.

De analyse richt zich niet op numerieke scores, maar op de onderlinge verschillen tussen dorpen. Daarom zijn de indicatoren geschaald op een tienpuntschaal, waarna het gemiddelde is berekend om tot de eindscores te komen. De kaarten maken deze verschillen op een toegankelijke manier inzichtelijk.

Goed om te weten:

Deze data-analyse geeft een vereenvoudigd beeld van de werkelijkheid. De meting van indicatoren is gebaseerd op openbaar beschikbare data, wat de manier van meten beperkt. In sommige gevallen zouden indicatoren idealiter anders of nauwkeuriger worden gemeten, maar daarvoor ontbreken geschikte gegevens. De uitkomsten van deze analyse zijn daarom sterk afhankelijk van de beschikbaarheid én de kwaliteit van de gebruikte data.

INDICATOREN IN DE DATA-ANALYSE

“Vitaliteit is de mate waarin in een dorp voldoende voorzieningen en werkgelegenheid aanwezig en bereikbaar zijn, en waarin de bewoners voldoende draagvlak bieden voor deze aanwezigheid.”

Zelfstandige vitaliteit

= vitaliteit van het dorp op zichzelf

Indicatoren:

- Aanwezigheid van dagelijkse voorzieningen: huisarts, supermarkt, kinderdagverblijf, basisonderwijs
- Aanwezigheid van niet-dagelijkse voorzieningen: voortgezet onderwijs, ziekenhuis, zwembad, restaurant, café, cafetaria, warenhuis, museum, theater, bioscoop
- Arbeidsplaatsen per inwoner
- Leeftijdsopbouw (bovengemiddeld aandeel jongeren en beroepsbevolking wordt als positief beschouwd, vergrijzing wordt als negatief beschouwd)

Verbonden vitaliteit

= vitaliteit van het dorp in zijn omgeving

Indicatoren voor de bereikbaarheid van banen en voorzieningen:

- Afstand tot treinstation
- Toegankelijkheid openbaar vervoer (PTAL-score)
- Afstand tot oprit rijks- of provinciale weg
- Afstand tot stedelijke kern
- Afstand tot dorp met hoge zelfstandige vitaliteit

“Leefbaarheid is de mate waarin de omgeving aansluit bij de eisen en wensen die er door de mens aan worden gesteld.”

Leefbaarheid

= de mate waarin het dorp voldoet aan gunstig geachte omgevingskenmerken

Gemeten met de Leefbarometer (zie voor meer informatie het hoofdstuk Leefbaarheid)

Indicatoren:

ca. 50 indicatoren binnen de dimensies:

- Fysieke omgeving
- Woningvoorraad
- Voorzieningen
- Sociale samenhang
- Overlast en veiligheid

Dorpen

Er bestaat geen eenduidige definitie van een dorp. Voor deze datagedreven analyse is gebruikgemaakt van CBS-data over bevolkingskernen. De gehanteerde definitie is daar dan ook op gebaseerd, met als aanvulling dat stedelijke kernen die zijn opgenomen in het Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040 worden uitgesloten, aangezien deze reeds onderdeel uitmaken van de verstedelijkingsstrategie. Dit leidt tot de volgende definitie van dorp:

een CBS bevolkingskern met minimaal 25 woningen of 50 inwoners, die niet als (toekomstig) hoogstedelijk of stedelijk milieu is aangemerkt in het Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040.

CBS bevolkingskernen zijn morfologisch aaneengesloten gebieden met een herkenbaar stratenpatroon met minimaal 25 woningen of 50 inwoners. De ondergrens is bepaald op basis van de landelijk gecoördineerde wijk- en buurtindeling, die stelt dat een groep van 25 huizen in het buitengebied als aparte buurt moet worden bestempeld.

De dorpenstrategie vormt een aanvulling op de Verstedelijkingsstrategie en het Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040. Hierin ligt de nadruk op de kernen die worden getransformeerd naar een hoogstedelijk of stedelijk milieu. Dit betreft: Bergen op Zoom, Roosendaal, Etten-Leur, Breda, Prinsenbeek, Oosterhout, Rijen, Tilburg, Tilburg Reeshof, Berkel-Enschot, Oisterwijk, Waalwijk, Boxtel, Vught, 's-Hertogenbosch, Best, Eindhoven, Geldrop, Helmond, Veghel, Uden, Oss, Boxmeer, Cuijk. In deze data-analyse zijn de hoogstedelijke en stedelijke kernen uitgesloten.

Volgens de gehanteerde definitie en data telt Brabant 283 dorpen. Bijlage A toont de dorpen met hun dorspnamen bij inzoomen.

Goed om te weten:

Doordat de dataset CBS Bevolkingskernen uitgaat van aaneengesloten gebieden met een herkenbaar stratenpatroon, worden lintdorpen, andere morfologisch niet herkenbare dorpen en dorpen die morfologisch aansluiten op een ander dorp of stad niet afzonderlijk geïdentificeerd en dus niet individueel meegenomen in de data-analyse. Daarnaast worden dorpen die in de praktijk als één geheel worden gezien, in de analyse als aparte eenheden beschouwd wanneer ze morfologisch niet aaneengesloten zijn (bv. Gemert en Gemert-Zuid).

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)

- Dorpen
- (transformatie naar) hoogstedelijk of stedelijk milieu (volgens Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040)

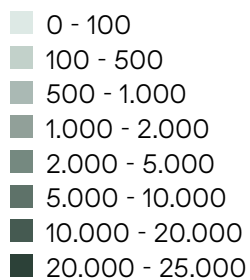

Aantal inwoners

De meeste dorpen in Noord-Brabant hebben minder dan 2.000 inwoners (178 van de 283 dorpen). De kaart toont de verdeling van de dorpen op basis van het aantal inwoners.

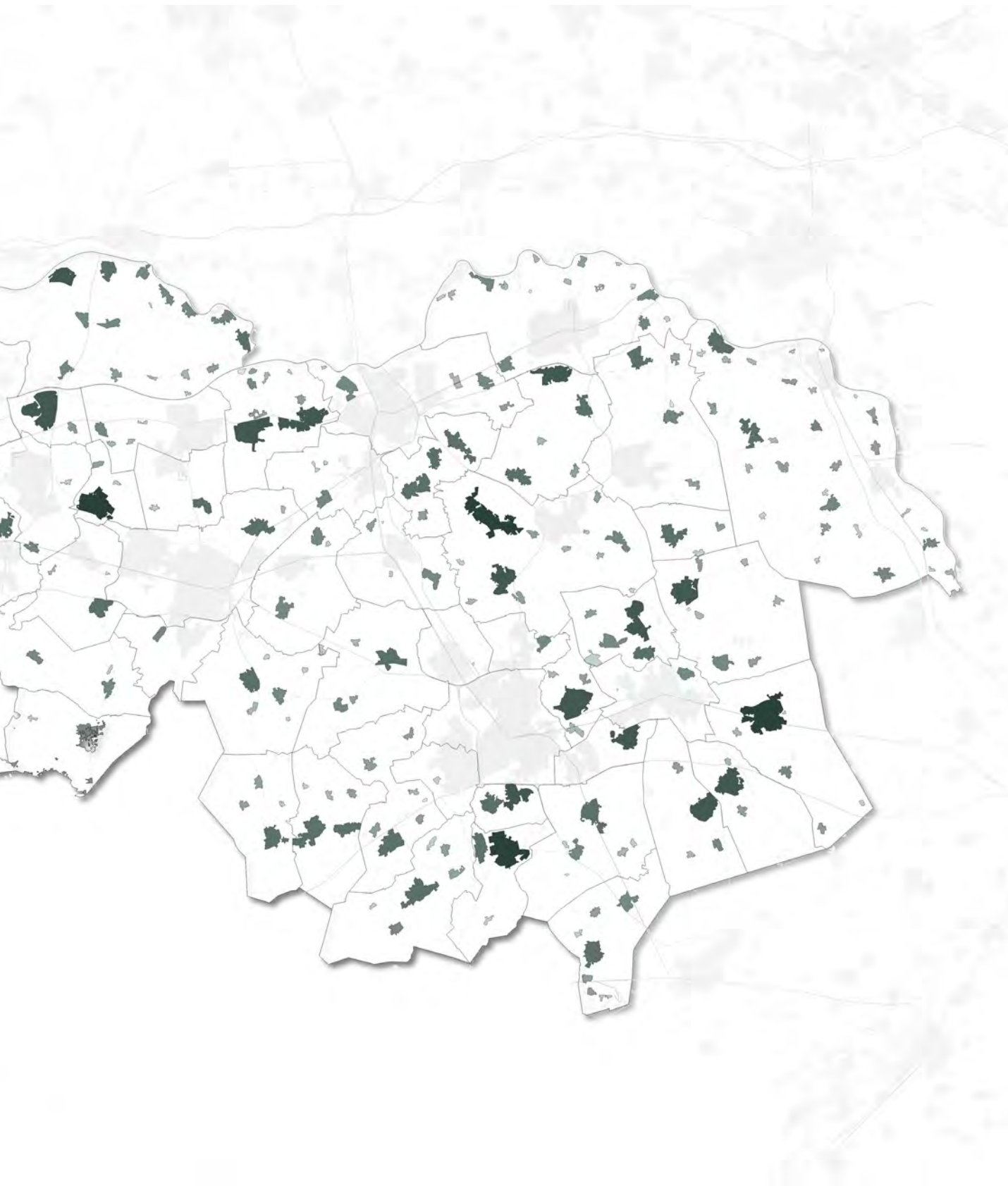
De verdeling van dorpen per aantal inwoners is als volgt:

- 13 dorpen met 0 - 100 inwoners;
- 59 dorpen met 100 - 500 inwoners;
- 48 dorpen met 500-1.000 inwoners;
- 57 dorpen met 1.000 - 2.000 inwoners;
- 50 dorpen met 2.000 - 5.000 inwoners;
- 33 dorpen met 5.000 - 10.000 inwoners;
- 19 dorpen met 10.000 - 20.000 inwoners;
- 4 dorpen met 20.000 - 25.000 inwoners.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)

Zelfstandige vitaliteit

Vanaf deze pagina worden voor elk van de drie eindscores – zelfstandige vitaliteit, verbonden vitaliteit en leefbaarheid – eerst de onderliggende indicatoren visueel weergegeven in kaarten, gevolgd door de presentatie van de eindscores.

INDICATOR: DAGELIJKSE VOORZIENINGEN

De score is bepaald op basis het aantal dagelijkse voorzieningen in het dorp. Dit is berekend door te kijken naar het gemiddeld aantal dagelijkse voorzieningen binnen 1 kilometer over de weg voor alle inwoners van het dorp. Eerst zijn de scores per voorziening bepaald, waarna de eindscore is bepaald door het gemiddelde van deze scores te nemen.

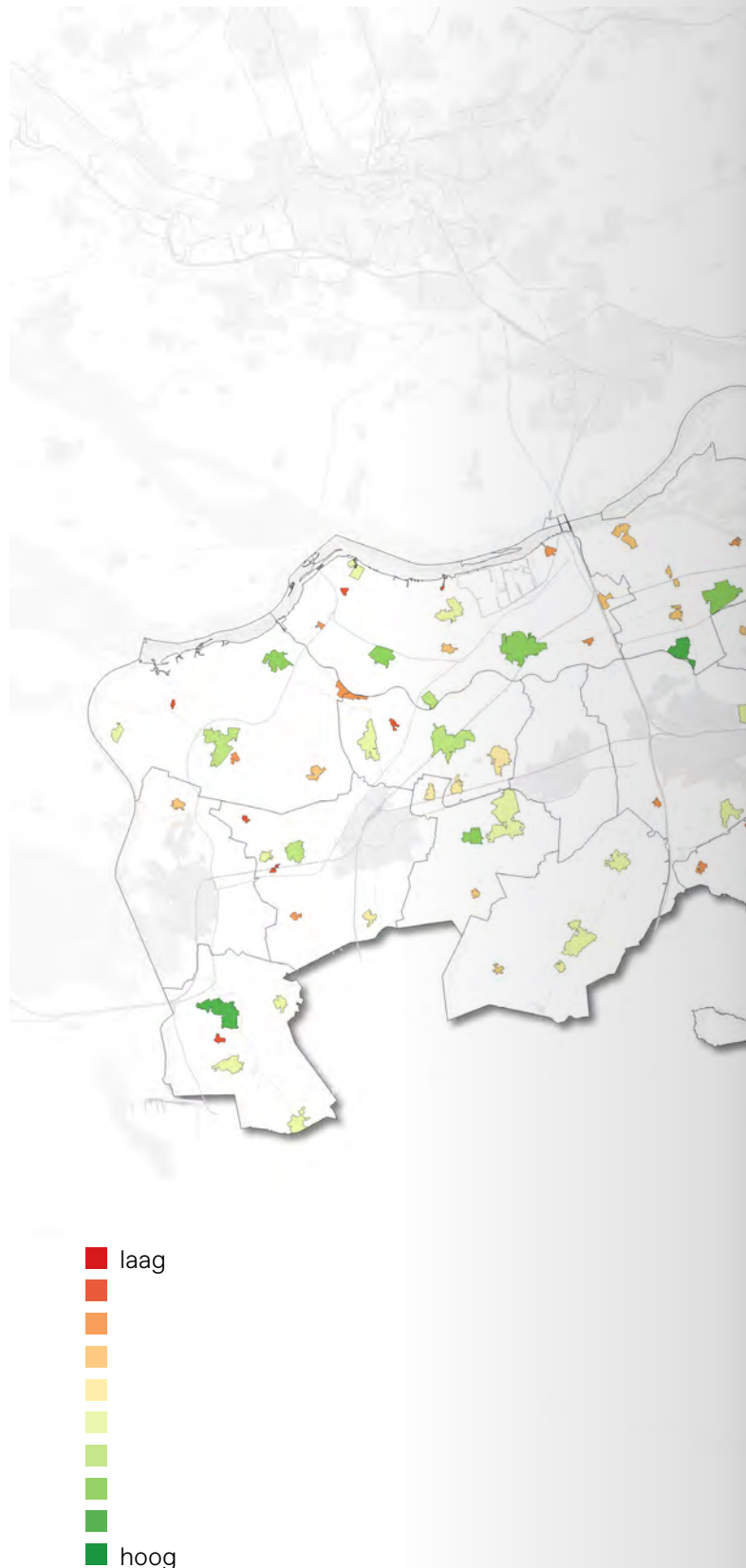
De volgende voorzieningen, als zijnde de meest cruciale voorzieningen voor organisatie van het dagelijks leven nabij, worden hierin meegenomen:

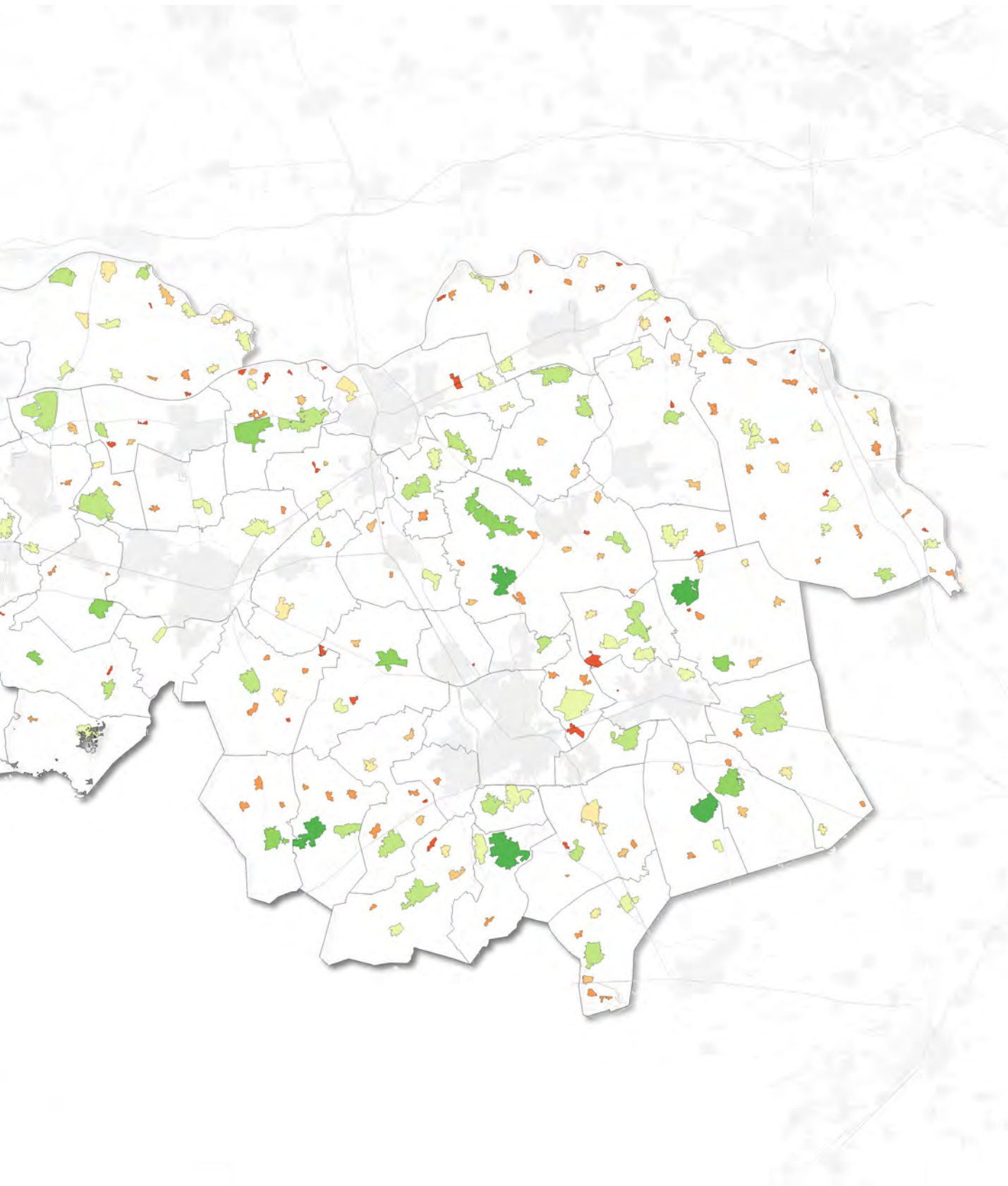
- Huisarts
- Supermarkt
- Kinderdagverblijf
- Basisschool

De grotere dorpen scoren het hoogst. Dit is weinig verrassend; grotere dorpen hebben over het algemeen meer voorzieningen - en ook meer inwoners en daarmee draagvlak voor voorzieningen. Dorpen met meer dan 2.000 inwoners scoren doorgaans hoog. De verschillen tussen kleine dorpen met minder dan 2.000 inwoners zijn groot. Er zijn kleine dorpen, zoals Standdaarbuiten (met 1.850 inwoners), waar alle dagelijkse voorzieningen aanwezig zijn. Maar er zijn ook veel kleine dorpen, zoals Gerwen en Gemonde (met respectievelijk 1.620 en 1.400 inwoners), waar geen supermarkt of huisarts aanwezig is. Dagelijkse voorzieningen zijn in dorpen met minder dan 1.000 inwoners over het algemeen schaars.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)

INDICATOR: STEDELIJKE VOORZIENINGEN

De score is bepaald op basis het aantal stedelijke voorzieningen in het dorp. Dit is berekend door te kijken naar het gemiddeld aantal stedelijke voorzieningen binnen 1 kilometer over de weg voor alle inwoners van het dorp. Per type voorziening is vastgesteld of deze gemiddeld voor alle inwoners binnen 1 km te bereiken is (ja-nee-principe met een score van 1 of 0). Vervolgens is de eindscore bepaald door de scores voor de tien voorzieningen op te tellen en te delen door 2.

De volgende voorzieningen zijn hierin meegenomen:

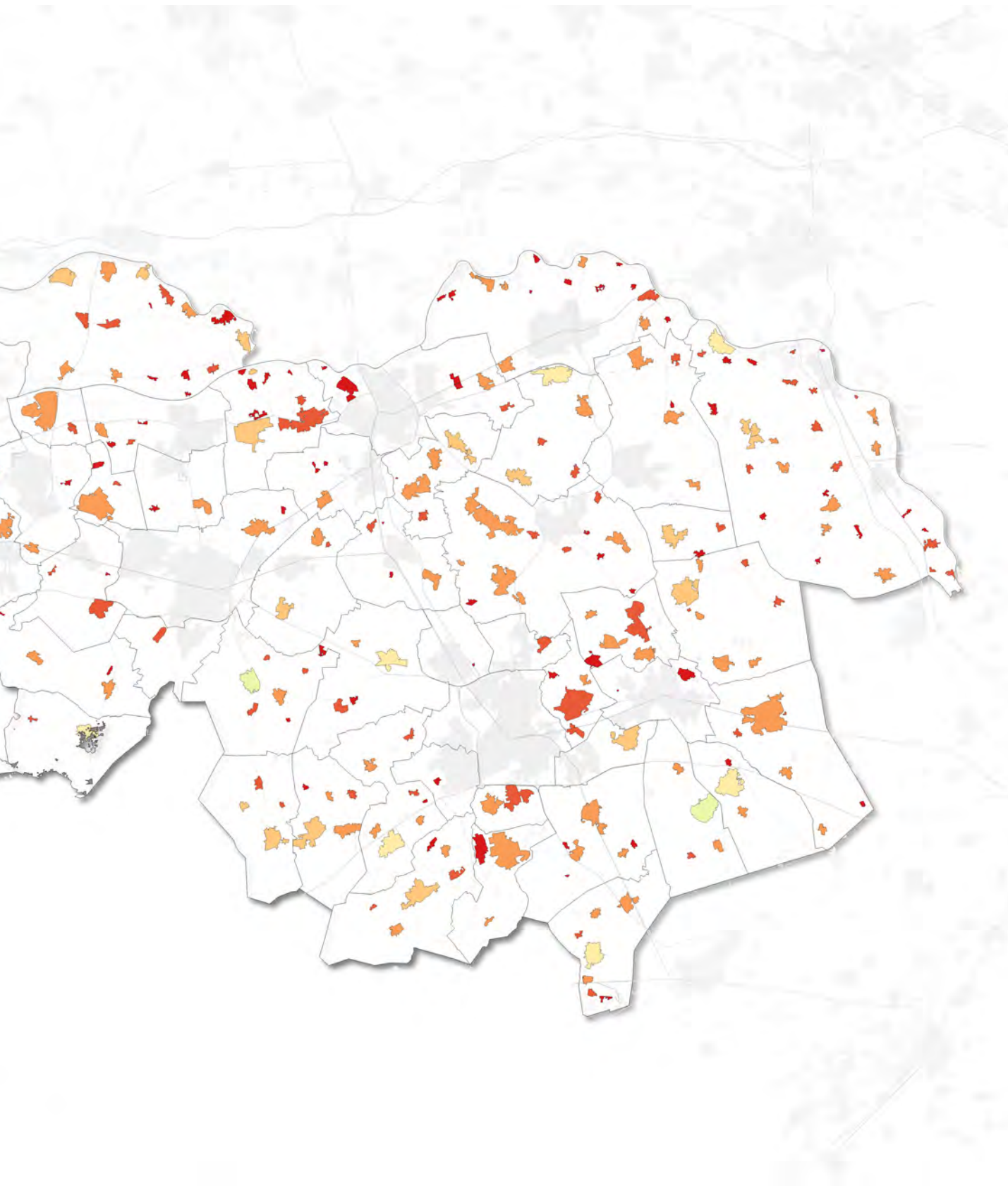
- Voortgezet onderwijs
- Ziekenhuis
- Zwembad
- Restaurant
- Café
- Cafetaria
- Warenhuis
- Museum
- Theater
- Bioscoop

De meeste dorpen hebben een of meerdere restaurants, cafetaria's en/of cafés. De andere stedelijke voorzieningen zijn zelden aanwezig. Als ze aanwezig zijn, gaat het vaak om slechts één of twee van de andere typen voorzieningen. Positieve uitschieters zijn Oudenbosch, Hilvarenbeek en Someren, die naast een of enkele restaurants, cafetaria's en cafés ook drie andere type stedelijke voorzieningen hebben.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)

INDICATOR: ARBEIDSPLAATSEN PER INWONER

Het laagst mogelijke schaalniveau waarop data beschikbaar is over het aantal arbeidsplaatsen per inwoner is dat van gemeenten. Om per dorp een totaalscore voor zelfstandige vitaliteit te bepalen, is daarom de waarde van de gemeente waarin ze liggen aangehouden.

In een aantal gemeenten (aangeduid met rode dorpen) wordt vooral gewoond en bevinden zich relatief weinig arbeidsplaatsen. Dorpen aangegeven in het groen liggen in gemeenten waar het aantal arbeidsplaatsen relatief hoog is ten opzichte van het aantal inwoners. Een bekend voorbeeld is Veldhoven, waar één bedrijf (ASML) verantwoordelijk is voor veel arbeidsplaatsen, terwijl het aantal woningen - en inwoners - relatief laag blijft.

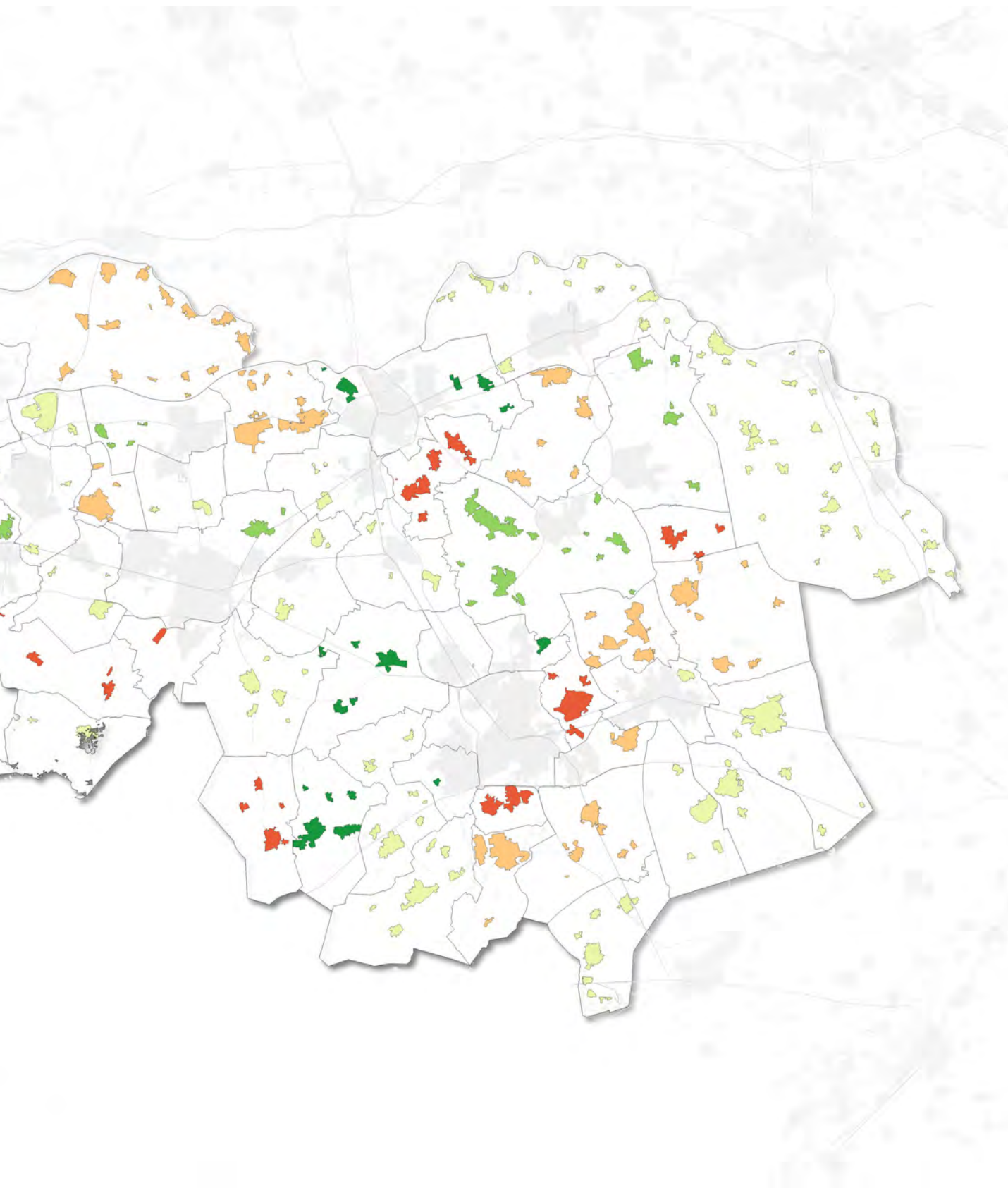
Goed om te weten:

De analyse van deze indicator is gebaseerd op data per gemeente omdat er geen openbaar beschikbare data is op een kleiner schaalniveau.

Gebruikte data:

- LISA (2023): aantal banen per gemeente
- CBS Wijken en Buurten (2023): aantal inwoners per gemeente

INDICATOR: LEEFTIJDOPBOUW

De leeftijdsopbouw is gemeten op basis van het aandeel jongeren (0-25 jaar), het aandeel beroepsbevolking (15-75 jaar) en het aandeel ouderen (65+). Een relatief groot aandeel jongeren en beroepsbevolking wordt als positief beschouwd voor de (ruimtelijk-economische) zelfstandige vitaliteit. Jongeren zorgen namelijk voor draagvlak voor voorzieningen (o.a. scholen) en de beroepsbevolking voor werkenden en draagvlak voor openbaar vervoer (bv. dagelijkse verplaatsingen naar werk). Daar komt bij dat deze groep over het algemeen meer uitgeeft. Een relatief groot aandeel ouderen, en dus vergrijzing, wordt als negatief beschouwd.

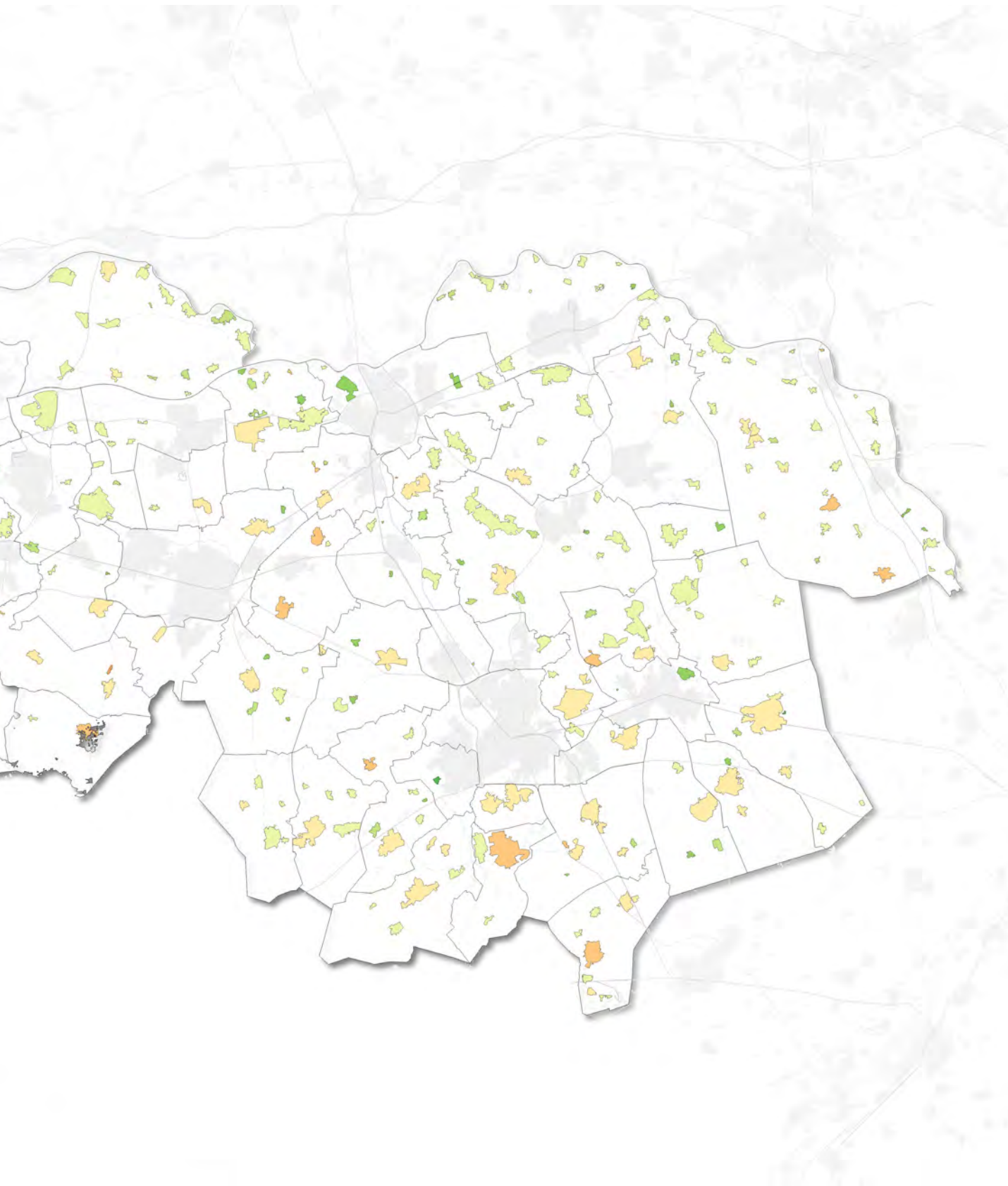
Hoe groener een dorp op de kaart is weergegeven, des te groter het aandeel jongeren en beroepsbevolking. Hoe roder een dorp op de kaart is weergegeven, des te groter het aandeel ouderen. De kleuren geven dus een indicatie van de demografische balans per dorp.

De kaart toont een diverse mix. Er is geen relatie te zien tussen de grootte van de dorpen en de leeftijdsopbouw. De leeftijdsopbouw is dorpsspecifiek.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)

TOTAALSCORE ZELFSTANDIGE VITALITEIT

De totaalscore voor de zelfstandige vitaliteit van de dorpen is bepaald door het gemiddelde te nemen van de scores van de vier indicatoren:

- (Aanwezigheid) dagelijkse voorzieningen
- (Aanwezigheid) stedelijke voorzieningen
- Arbeidsplaatsen per inwoner
- Leeftijdsopbouw

Deze scores zijn vervolgens geplot in 10 groepen met gelijke intervallen, van laag (rood) naar hoog (groen), waarbij een hogere score als positief wordt beschouwd.

Een aantal dorpen scoren bovengemiddeld laag. Niet verrassend zijn dit vooral dorpen met minder dan 1.000 inwoners, vaak veroorzaakt door het lage voorzieningenniveau. Het betreft voornamelijk dorpen met minder dan 500 inwoners zoals Calfven, Hank, Hedikhuizen, Huize Padua, Hulsel en 't Zand. Dorpen met tussen de 500 en 1.000 inwoners die relatief laag scoren zijn Eeneind, Galder, Hooge Zwaluwe, Nederwetten en Welberg. Iets grotere dorpen met een relatief lage score zijn Gerwen (ca. 1.600 inwoners) en Lage Mierde (ca. 1.300 inwoners).

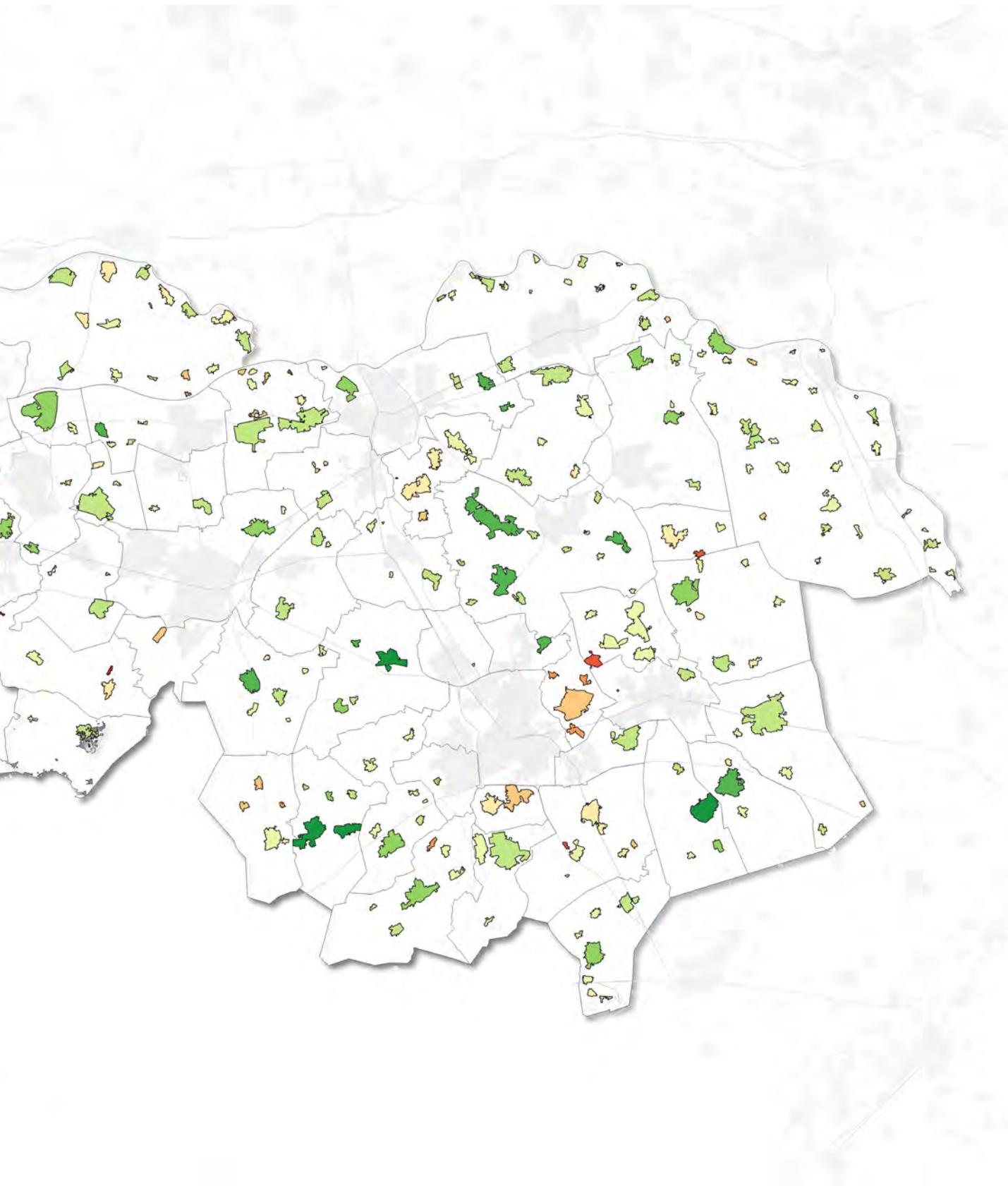
Bij de grotere dorpen springen Aalst, Hoeven, Lage Zwaluwe, Nuenen en Riel er negatief uit door hun relatief lage score. Vooral Aalst en Nuenen vallen op, met respectievelijk ca. 10.000 en 20.000 inwoners. Deze dorpen scoren vooral laag op de leeftijdsopbouw (een relatief laag aandeel beroepsbevolking en een groot aandeel ouderen) en het aantal beschikbare banen in de gemeente.

Dorpen met een relatief hoge score zijn onder andere Zevenbergen, Oirschot, Bladel, Hapert en Someren.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)
- CBS Wijken en Buurten (2023)
- LISA (2023)

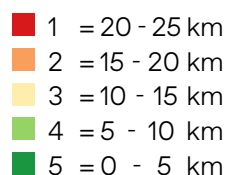
Verbonden vitaliteit

INDICATOR: AFSTAND TOT TREINSTATION

De score is bepaald op basis van de gemiddelde afstand van alle inwoners in het dorp tot het dichtstbijzijnde treinstation, berekend over de weg. Hoe kleiner de afstand, hoe hoger – en positiever – de score.

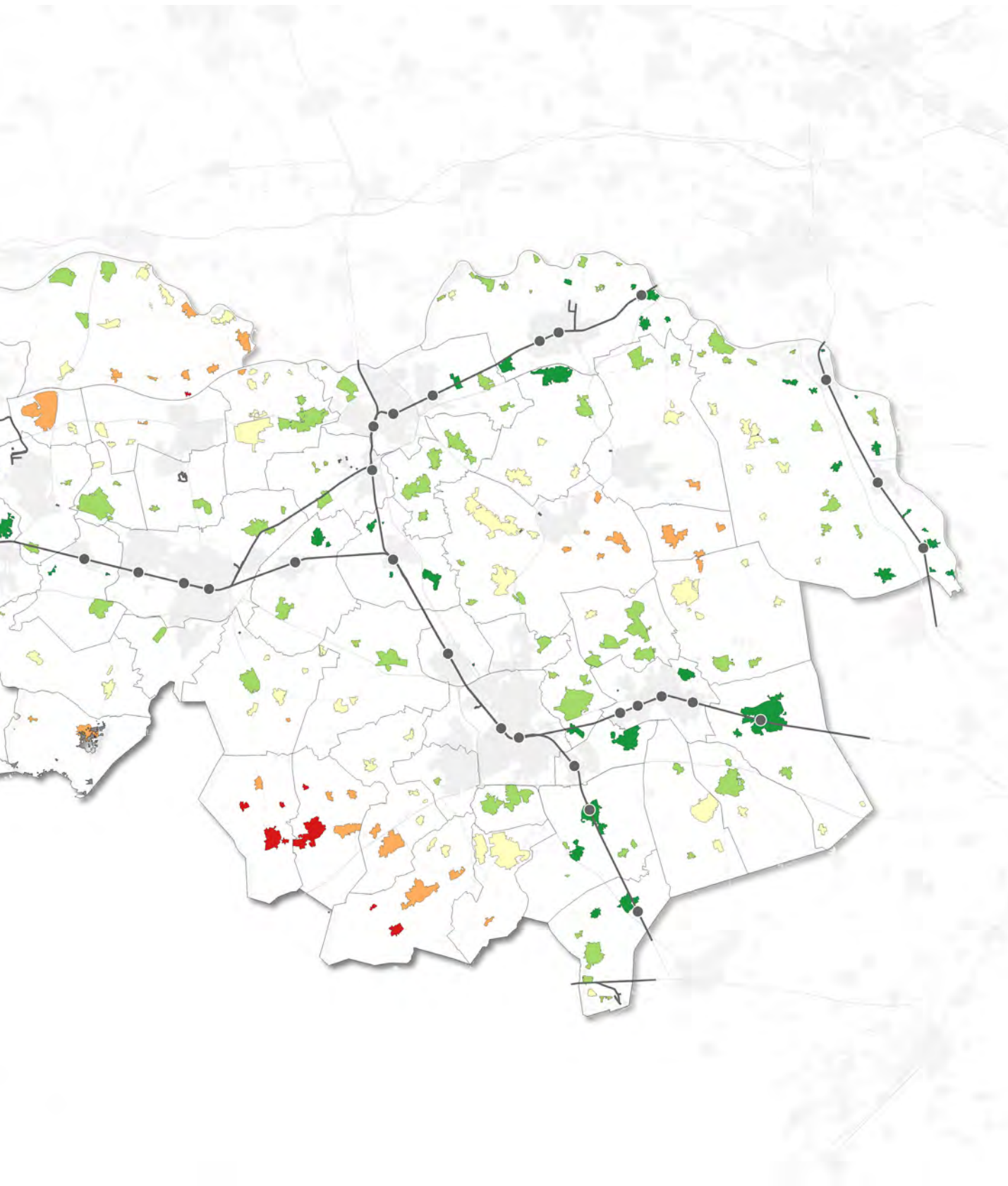
Op de kaart zijn de treinsporen met grijze lijnen aangegeven, de stippen markeren de treinstations.

Noord-Brabant heeft een beperkte bereikbaarheid per trein. Vooral tussen Tilburg en Gorinchem in het midden van Brabant, in grote delen van Noordoost-Brabant en ten zuidwesten van Eindhoven is de afstand tot een treinstation aanzienlijk. Dorpen in deze gebieden zijn, afgezien van eventuele HOV-lijnen, minder goed aangesloten op het openbaar vervoersnetwerk. Zelfs wanneer er een HOV-lijn aanwezig is, moeten inwoners vaak lange afstanden afleggen om een treinstation te bereiken, waardoor de verbinding via openbaar vervoer met de rest van Nederland beperkt blijft.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)

INDICATOR: TOEGANKELIJKHEID VAN OPENBAAR VERVOER

De score is bepaald op basis de frequentie van verschillende transportroutes binnen het bereik van de locatie, gewogen naar vervoerssoort (modaliteit). De invloedsgebieden van stations/haltes zijn als volgt gedefinieerd: 3.000 meter (10 minuten fietsen) van een treinstation en 400 meter (vijf minuten lopen) van een bushalte.

De scores zijn in eerste instantie bepaald voor 500mx500m vlakken. Aangezien er voor veel vlakken in dorpen geen informatie beschikbaar is, is de maximale score binnen een dorp als score voor dat dorp aangenomen op de kaart en als indicator voor de verbonden vitaliteit.

De toegankelijkheid van openbaar vervoer in dorpen is over het algemeen laag. Relatief hoge scores zijn voor dorpen die goed en frequent bereikbaar zijn met de trein of bus, zoals Zevenbergen, Teteringen, Vlijmen/Nieuwkuijk, Udenhout en Sint-Oedenrode.

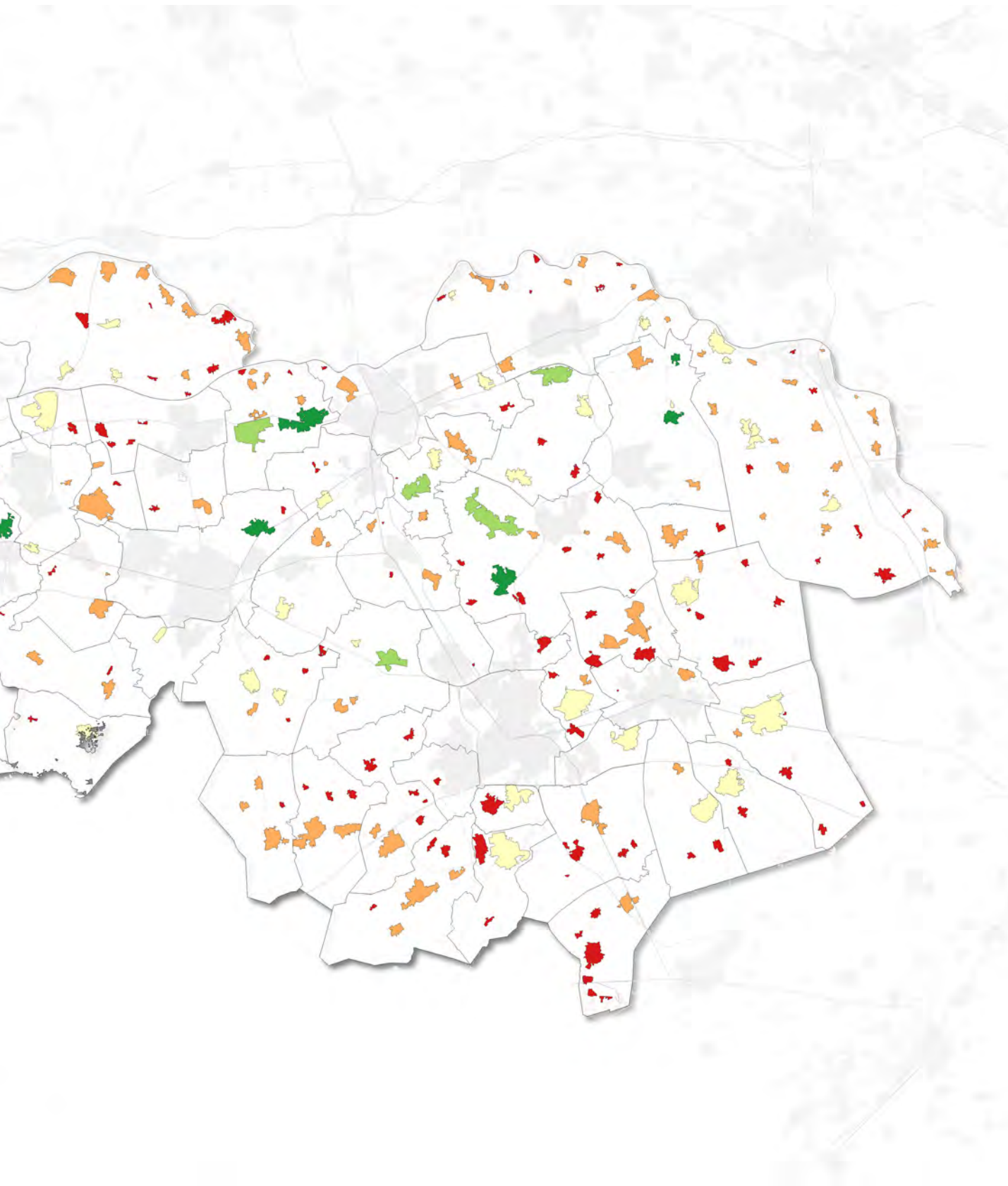
Goed om te weten:

Deze indicator heeft enkele belangrijke beperkingen. De PTAL-data dateren uit 2018 en zijn daarom verouderd. Verder wordt er (vanwege beperkt beschikbare data) uitgegaan van de maximale PTAL-score in de dorpen. Dit betekent dat er ergens in het dorp een plek is met de desbetreffende score, maar de omstandigheden in de rest van het dorp sterk kunnen verschillen. Ondanks deze beperkingen wordt de PTAL-score meegenomen in het bepalen van de verbonden vitaliteit, het is namelijk de enige openbaar beschikbare data voor Noord-Brabant die uitspraken doet over de toegankelijkheid van openbaar vervoer.

Gebruikte data:

- PTAL 2018 data van Vereniging Delta Metropool en Arup

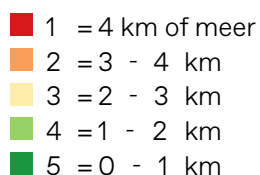

INDICATOR: AFSTAND TOT OPRIT HOOFDVERKEERSWEG

De score is bepaald op basis van de gemiddelde afstand van alle inwoners in het dorp tot de dichtstbijzijnde oprit van een rijks- of provinciale weg, berekend over de weg. Hoe kleiner de afstand, hoe hoger - en positiever - de score.

Op de kaart zijn de rijks- en provinciale wegen met grijze lijnen aangegeven. Dat een rijks- of provinciale weg dichtbij is, betekent niet automatisch dat een dorp hiervan profiteert. Bijvoorbeeld, de dorpen Nijnsel en Liessel liggen naast een snelweg, maar de oprit naar de snelweg bevindt zich op een gemiddelde afstand van respectievelijk 3,1 en 4,1 km.

Over het algemeen zijn de dorpen in Noord-Brabant goed verbonden met het wegennetwerk. Dorpen met de grootste gemiddelde afstand tot een oprit van een hoofdverkeersweg zijn Wintelre, Weebosch/Schietberg, Luyksgestel, Vessem en Loosbroek, met een gemiddelde afstand van tussen de 6 en 7 km.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)

INDICATOR: AFSTAND TOT STEDELIJKE KERN

De score is bepaald op basis van de kortste afstand tussen het dorp en de dichtstbijzijnde stedelijke kern. Hoe kleiner de afstand, hoe hoger - en positiever - de score.

Stedelijke kernen zijn de kernen die in het 'Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040' zijn aangemerkt als bevolkingskernen die transformeren naar een hoogstedelijk of stedelijk milieu. Deze zijn op de kaart in het grijs weergegeven.

Dorpelingen zijn voor veel (niet-dagelijkse) voorzieningen afhankelijk van de stedelijke kernen. Hier gaan ze naartoe voor maatschappelijke en recreatieve voorzieningen zoals een gespecialiseerde gezondheidszorg, GGD, winkels, theater, bioscoop, etc. Ook werken veel dorpelingen in de stedelijke kernen. De bereikbaarheid van de stedelijke kernen is dus van groot belang.

De meeste dorpen (171 van de 283) liggen binnen 5 km van een stedelijke kern. Er zijn 79 dorpen die tussen 5 en 10 km van een stedelijke kern liggen, en slechts 33 dorpen liggen op meer dan 10 km van een stedelijke kern.

Budel-Dorplein, Budel-Schoot en Helenaveen liggen het verst van een stedelijke kern (tussen 15 en 20 km). Enkele dorpen liggen bijna tegen een stedelijke kern aan, zoals Dorst en Tetering bij Breda, Engelen bij 's-Hertogenbosch, Aalst en Breugel bij Groot-Eindhoven, en Mierlo bij Helmond. Hier kan gemakkelijk een wisselwerking plaatsvinden tussen de dorpen en stedelijk kern; bijvoorbeeld dorpelingen die gebruik maken van de voorzieningen in de stedelijke kernen en andersom stedelingen die de dorpen bezoeken om van de kleinschaligheid en rust te genieten.

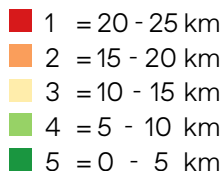
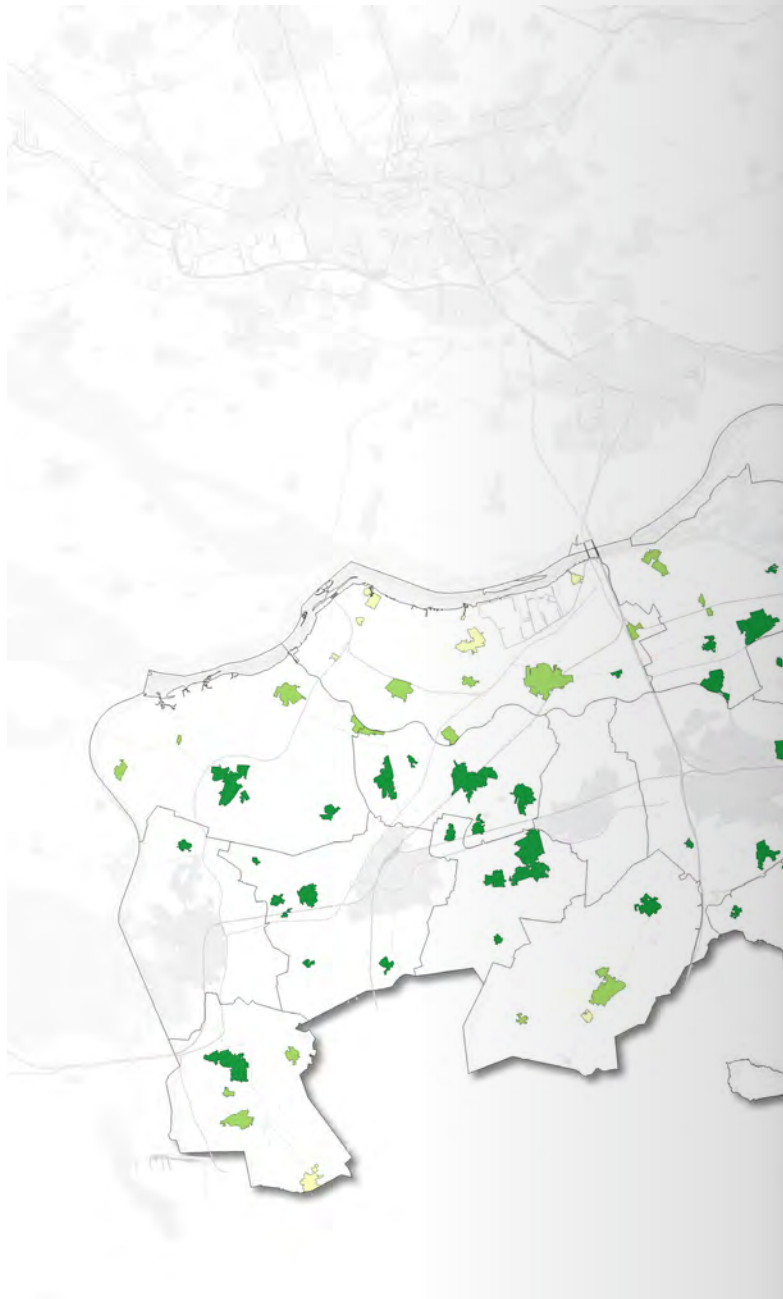
Let op, het betreft hier de afstand tot een stedelijke kern, dit zegt niets over de bereikbaarheid. Daarvoor zijn de andere indicatoren relevant.

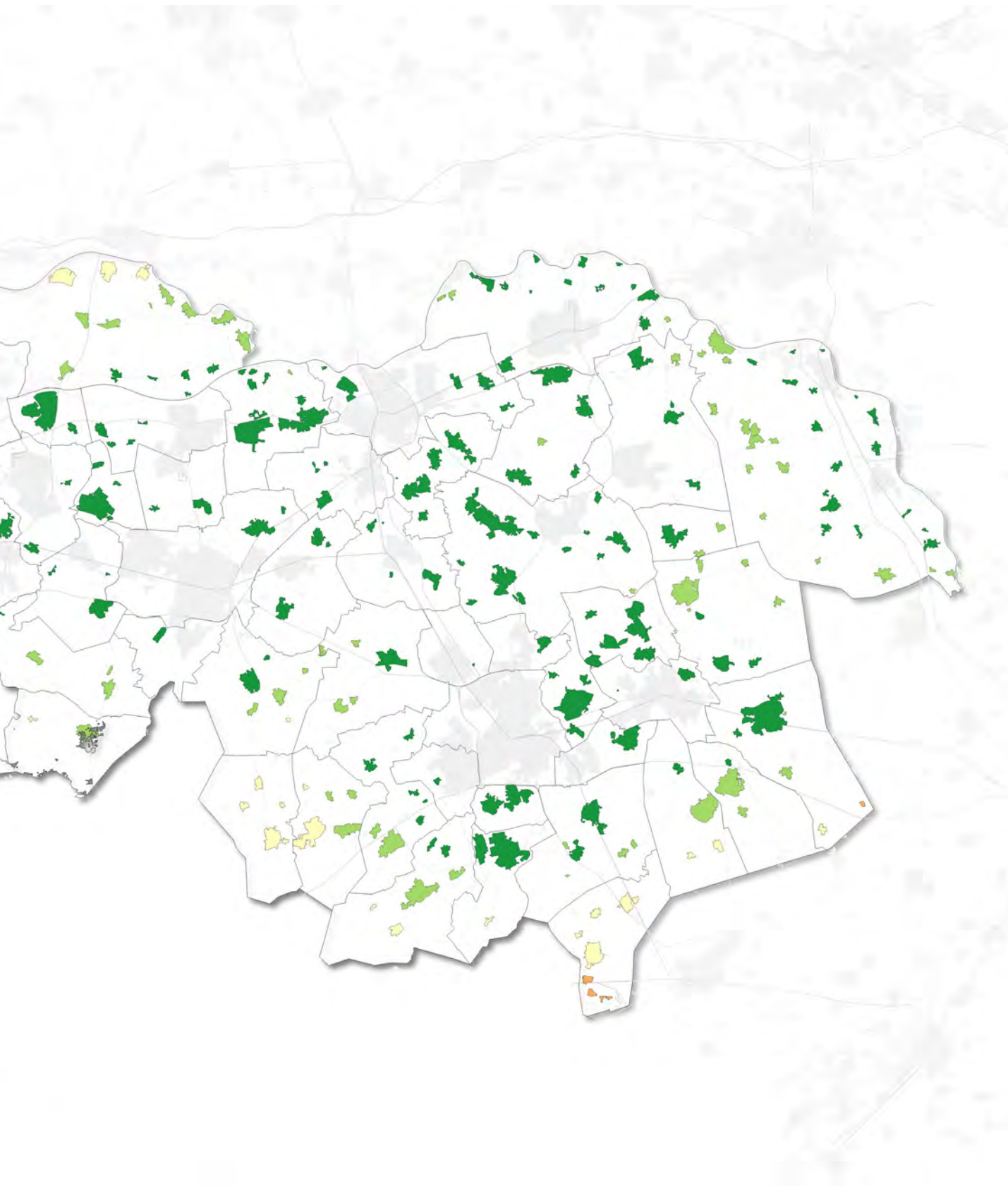
Goed om te weten:

Steden en grote kernen buiten de provincie zijn niet meegenomen in de analyse van deze indicator.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)
- Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040

INDICATOR: AFSTAND TOT DORP MET HOGE ZELFSTANDIGE VITALITEIT

De score is bepaald op basis van de kortste afstand tussen het dorp en het dichtstbijzijnde dorp met een hoge zelfstandige vitaliteit (score van 2,5 en hoger). Hoe kleiner deze afstand, hoe hoger - en positiever - de score.

De dorpen met een hoge zelfstandige vitaliteit zijn op de kaart weergegeven in donkergroen.

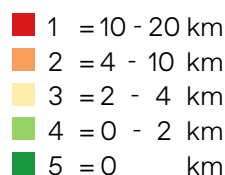
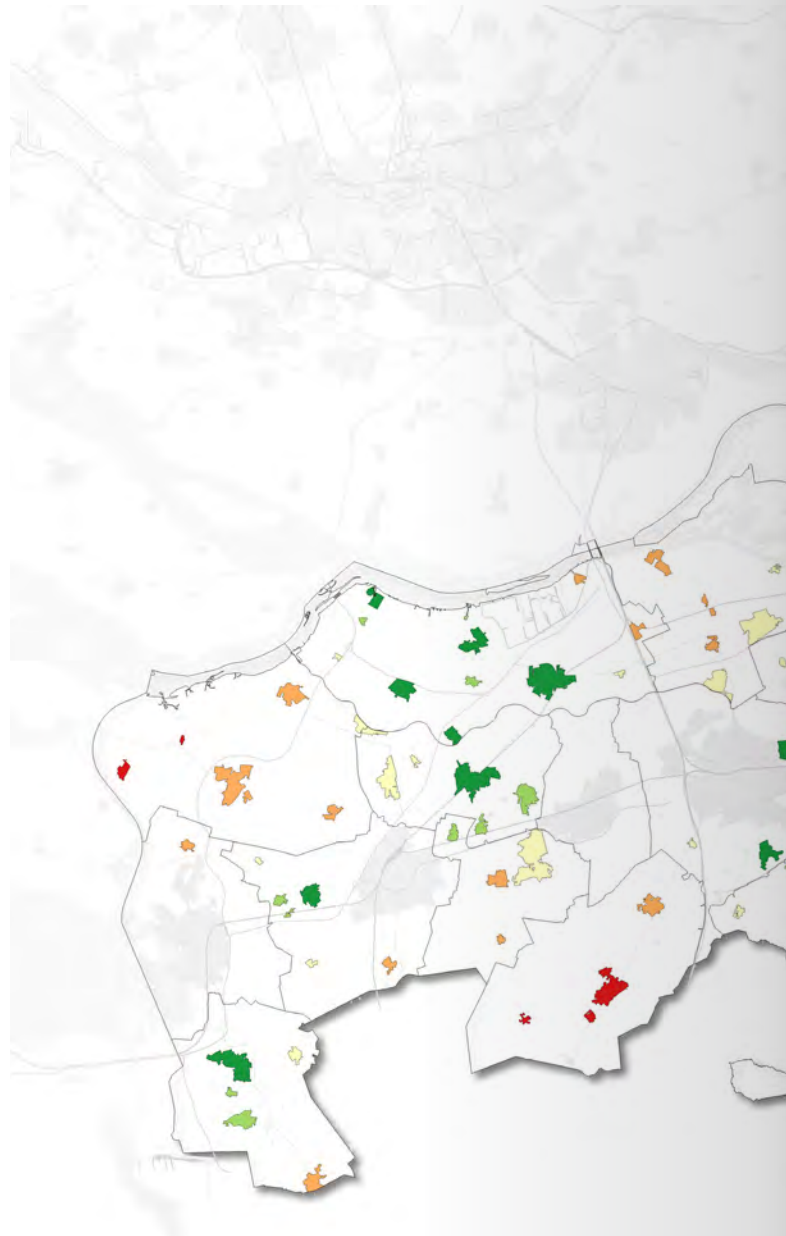
Inwoners van dorpen kunnen gebruikmaken van voorzieningen en werkgelegenheid in nabijgelegen kernen. Voor de vitaliteit van een dorp maakt het niet uit of voorzieningen zich binnen de dorpsgrenzen bevinden, zolang ze maar goed bereikbaar zijn – bij voorkeur op fietsafstand.

De meeste dorpen hebben zelf een hoge zelfstandige vitaliteit of liggen op fietsafstand van een dergelijke kern. Hierbij is aangenomen dat een hemelsbrede afstand van minder dan 4 kilometer overeenkomt met een realistische fietsafstand. Dorpen die er negatief uitspringen zijn onder andere Nieuw-Vossemeer, De Heen, Achtmaal, Wernhout, Zundert en Maashees, waar het dichtstbijzijnde dorp met hoge zelfstandige vitaliteit op minimaal 10 kilometer afstand ligt.

Let op, als het desbetreffende dorp zelf een hoge zelfstandige vitaliteit heeft, is de afstand 0. Daarnaast betreft het hier hemelsbrede afstanden, de daadwerkelijke bereikbaarheid hangt af van aanwezige vervoersverbindingen met de voet, fiets, openbaar vervoer of auto.

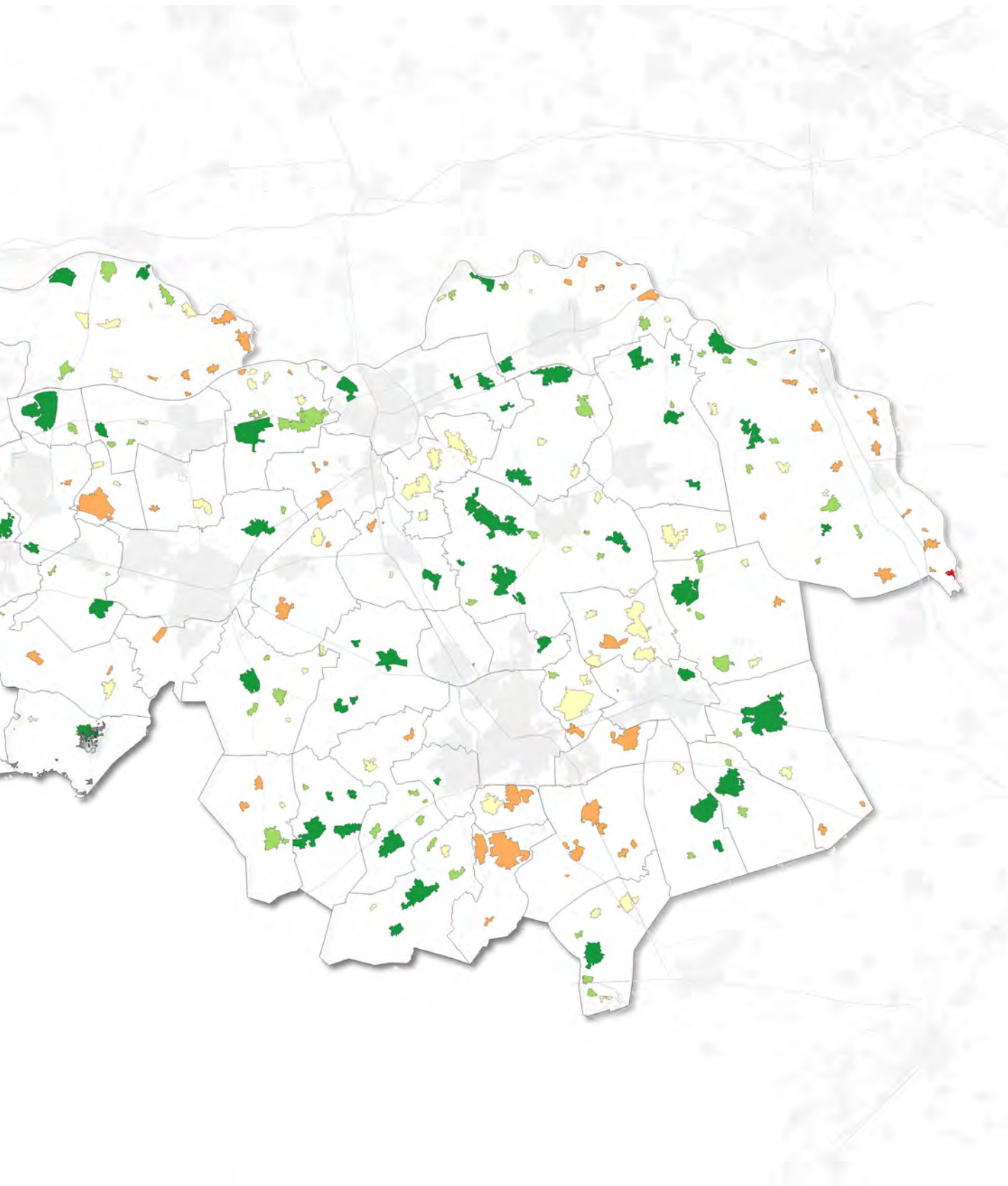
Goed om te weten:

Enkel de kernen binnen de provinciegrenzen zijn meegenomen in de analyse van deze indicator.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)
- Resultaten data-analyse voor zelfstandige vitaliteit

TOTAALSCORE VERBONDEN VITALITEIT

De totaalscore voor de verbonden vitaliteit van dorpen is bepaald door het gemiddelde te nemen van de scores van de vijf indicatoren:

- Afstand tot treinstation
- Toegankelijkheid openbaar vervoer
- Afstand tot oprit hoofdverkeersweg
- Afstand tot stedelijke kern
- Afstand tot dorp met hoge zelfstandige vitaliteit

Deze scores zijn vervolgens verdeeld in 10 groepen met gelijke intervallen, van laag (rood) naar hoog (groen), waarbij een hogere score als positief wordt beschouwd.

De meeste dorpen hebben een relatief hoge verbonden vitaliteit. Op de kaart zijn echter twee gebieden zichtbaar met een cluster van dorpen die minder goed verbonden zijn: ten zuidwesten van Eindhoven en in Noordoost-Brabant, rondom Veghel en Uden.

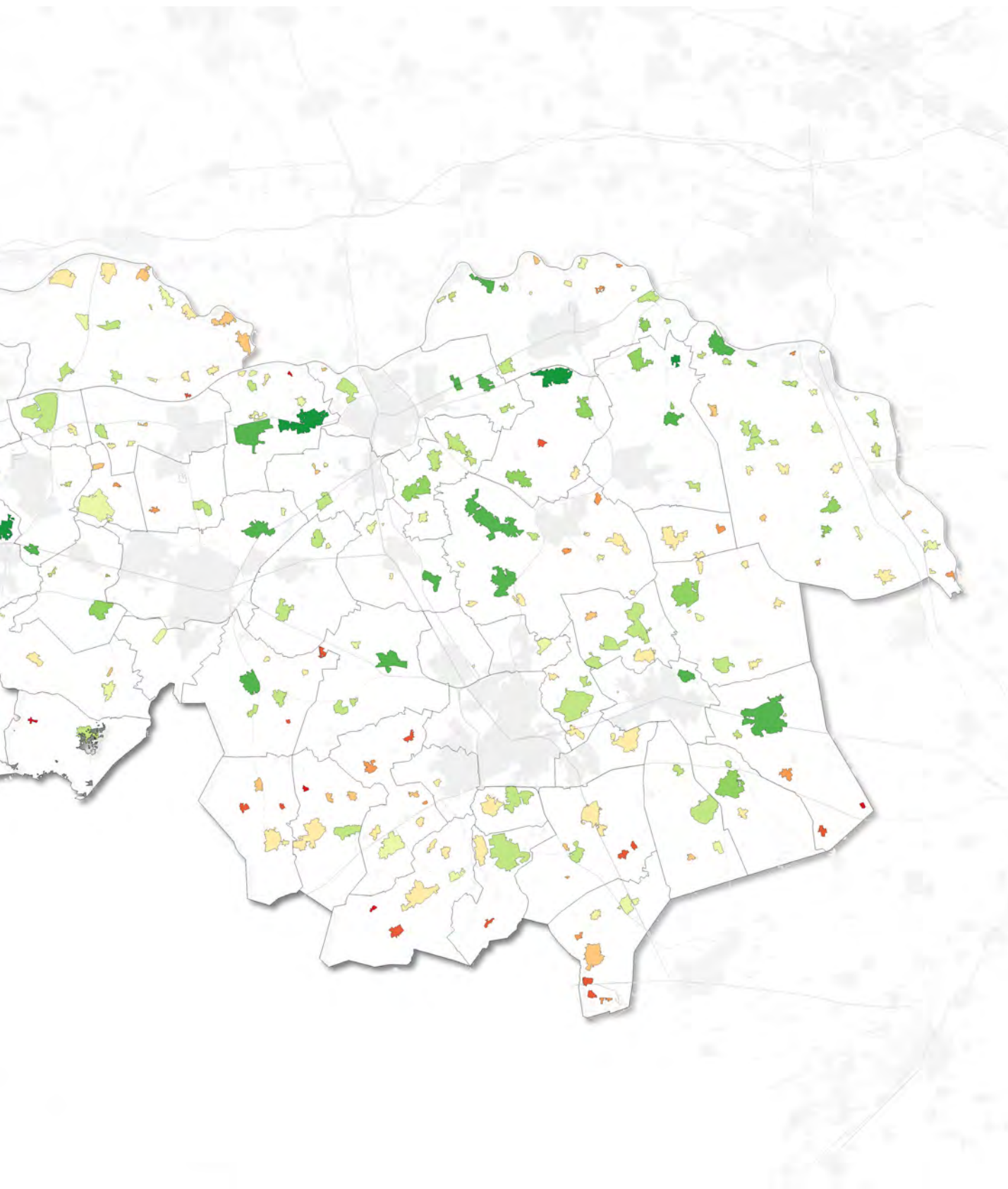
Goed om te weten:

Bij het bepalen van de indicatoren 'afstand tot stedelijke kern' en 'afstand tot dorp met hoge zelfstandige vitaliteit' zijn uitsluitend kernen binnen de provinciegrenzen van Noord-Brabant meegenomen. Dit betekent dat dorpen met een lage score in de analyse een relatief grote afstand hebben tot vitale kernen binnen Noord-Brabant, maar mogelijk wél goed verbonden zijn met nabijgelegen kernen buiten de provincie die buiten beschouwing zijn gelaten. Centrumplaatsen zoals Gorinchem, Weert, Pelt (BE) en Turnhout (BE) zijn bijvoorbeeld niet meegenomen in de analyse, terwijl zij voor sommige Brabantse dorpen wel degelijk een belangrijke centrumfunctie vervullen.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)
- Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040
- PTAL 2018 data van Vereniging Delta Metropool en Arup

DORPEN MET RELATIEF LAGE ZELFSTANDIGE EN VERBONDEN VITALITEIT

Er zijn 29 dorpen met zowel een relatief lage zelfstandige vitaliteit als relatief lage verbonden vitaliteit (beide scores vallen in laagste vier categorieën).

Dit betreft voornamelijk dorpen met minder dan 500 inwoners (20 van de 29 dorpen). Grotere dorpen met lage vitaliteitscores zijn Meeuwen (570 inwoners), Hooge Zwaluwe-Noord (570 inwoners), Hooge Zwaluwe-Zuid (590 inwoners), Schijf (725 inwoners), Galder (750 inwoners), Welberg (855 inwoners), Hooge Mierde (1.085 inwoners), Lage Mierde (1.335 inwoners), Nieuw-Vossemeer (1.915 inwoners) en Lage Zwaluwe (3.230 inwoners). Deze dorpen vragen om extra aandacht en maatregelen om hun zelfstandige en/of verbonden vitaliteit te verbeteren.

Bij clusters van dorpen die minder goed scoren, zoals de dicht bij elkaar gelegen dorpen Hulsel, Hooge Mierde en Lage Mierde, kan het verbeteren van de zelfstandige vitaliteit van één dorp ook de andere dorpen ten goede komen, mits er goede verbindingen tussen de dorpen zijn of worden gecreëerd.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)
- CBS Wijken en Buurten (2023)
- LISA (2023)
- Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040
- PTAL 2018 data van Vereniging Delta Metropool en Arup

Leefbaarheid

Voor het bepalen van de leefbaarheid van dorpen wordt in deze data-analyse gebruikgemaakt van de openbaar toegankelijke data van de [Leefbarometer](#). De Leefbarometer maakt een modelmatige schatting van de leefbaarheid op basis van omgevingskenmerken. Aan de hand van WoonOnderzoek Nederland (WoON) en transacties op de woningmarkt is bepaald welke omgevingskenmerken door mensen gewaardeerd worden en daarmee bijdragen aan de leefbaarheid. De omgevingskenmerken zijn onder te verdelen in vijf indicatoren:

Omgevingskenmerken indicator fysieke omgeving

- Nabijheid snelweg
- Nabijheid hoofdweg
- Nabijheid spoorbaan
- Nabijheid hoogspanningsmasten
- Nabijheid zendmast (niet-ioniserende straling)
- Nabijheid windturbines
- Functiemenging
- Nabijheid groen en water
- Nabijheid duinen
- Nabijheid open natuur
- Nabijheid agrarisch
- Nabijheid semi-bebouwd
- Aardbevingsrisico
- Hittestress
- Geluidsbelasting
- Overstromingsrisico
- Luchtkwaliteit
- Verkeersveiligheid / ongevallen
- Autodichtheid
- Winkelleegstand (leegstand niet-wonen vastgoed)

Omgevingskenmerken indicator woningvoorraad

- Oppervlakte woningen
- Nabijheid monumenten
- Bouwhoogte
- Woningleegstand
- Bouwperiode
- Particuliere huur
- Aandeel koopwoningen
- Financieel kwetsbare eigenaar-bewoners
- Overbewoning
- Woningtypen

Omgevingskenmerken indicator voorzieningen

- Afstand tot onderwijs
- Afstand tot horeca
- Afstand tot cultuur
- Afstand tot winkels
- Afstand tot zorg
- Bereikbaarheid
- Voorzieningendichtheid
- Baanbereikbaarheid

Omgevingskenmerken indicator sociale samenhang

- Diversiteit levensfase
- Inwonersdichtheid
- Mutatiegraad
- Ontwikkeling aantal huishoudens
- Sociale cohesie

Omgevingskenmerken indicator overlast en onveiligheid

- Geregistreerde geweldsmisdrijven
- Geregistreerde vernielingen
- Geregistreerde ordeverstoringen
- Ervaren overlast
- Ervaren onveiligheid

Voor deze data-analyse is de meest recente data van de leefbarometer (2020) in 500×500m vlakken gebruikt. De scores zijn bepaald door het gemiddelde te nemen van alle vlakken die binnen het desbetreffende dorp vallen.

De leefbaarheid wordt uitgedrukt in de afwijking ten opzichte van het Nederlands gemiddelde.

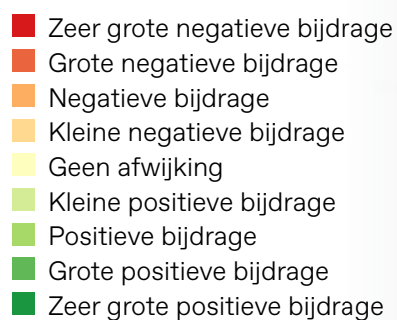
De scores voor de indicatoren zoals gepresenteerd in dit rapport geven weer hoe sterk deze bijdragen aan de eindscore voor leefbaarheid. De indicatoren tonen dus in hoeverre de som van de bijdragen van de bijhorende omgevingskenmerken afwijkt van het gemiddelde in Nederland - en dus hoe die indicator als geheel bijdraagt aan de leefbaarheidsscore.

**De leefbarometer bevat geen data voor de dorpen Best-Airbornbrug en Stiphout Zuid-West.*

Meer informatie over de berekening van de leefbarometerscore en de onderliggende indicatoren is te vinden via deze [link](#).

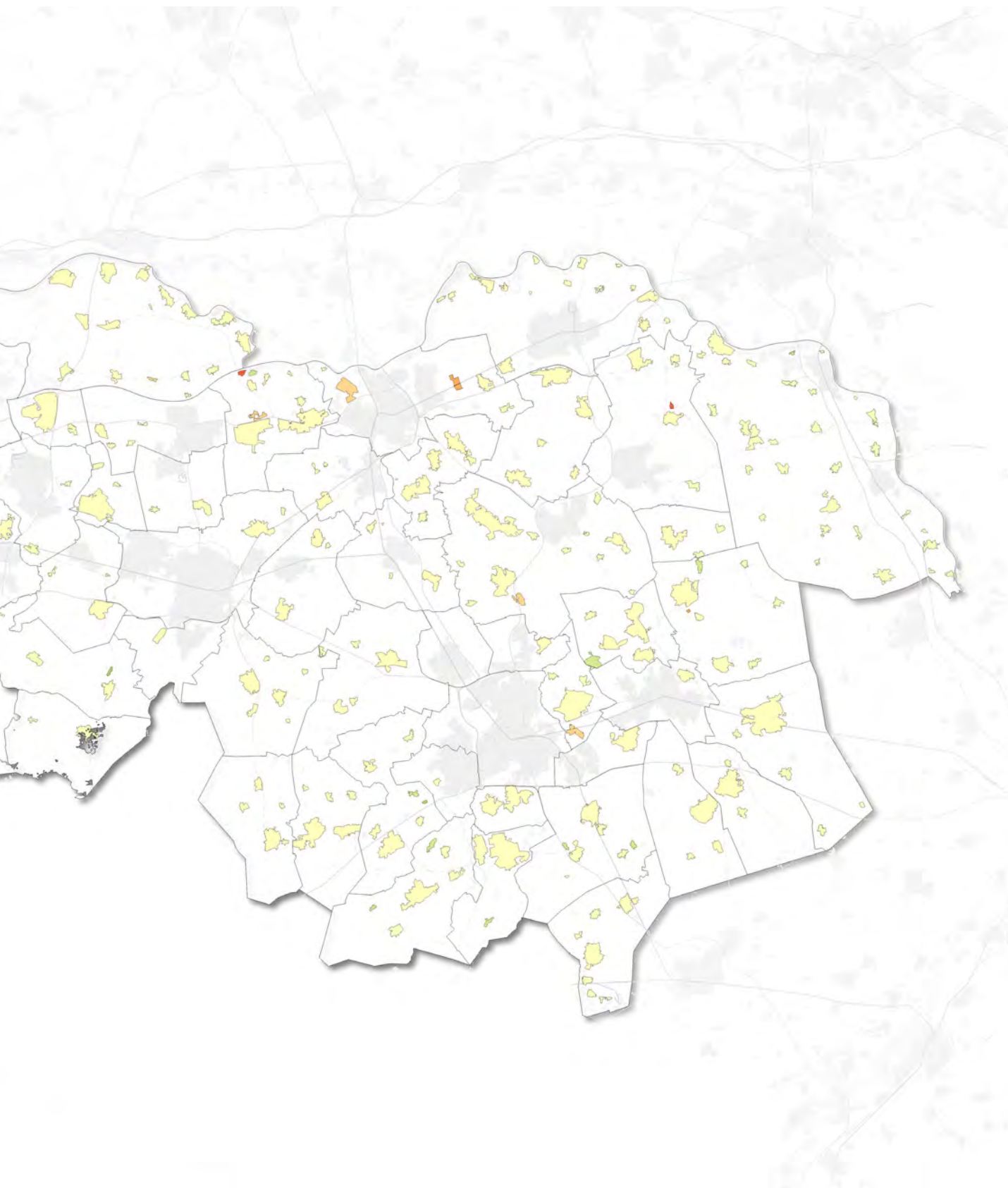
INDICATOR: FYSIEKE OMGEVING

De dimensie fysieke omgeving wijkt in de meeste dorpen in Noord-Brabant niet af van het gemiddelde in Nederland. Er zijn 11 dorpen met een negatieve afwijking en daarmee een negatieve bijdrage aan de eindscore voor leefbaarheid. Er zijn 15 dorpen met een positieve afwijking en daarmee een positieve bijdrage aan de eindscore. Deze 26 dorpen zijn veelal dorpen met minder dan 1.000 inwoners. Uitzondering hierop zijn Nijnsel, Elshout en Engelen met een negatieve afwijking; en Huijbergen, Ossendrecht, Heusden, Handel en Putte met een positieve afwijking. De omgevingskenmerken in deze dorpen sluiten dus slechter of beter (t.o.v. het Nederlands gemiddelde) aan bij wat gewaardeerd wordt. Er zijn twee positief scorende clusters waar te nemen, in gemeente Woensdrecht en ten zuiden van Eindhoven.

Gebruikte data:

- Leefbarometer 2020

INDICATOR: WONINGVOORRAAD

De indicator woningvoorraad vertoont in de meeste dorpen in Noord-Brabant geen of een lichte positieve afwijking ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. In deze gevallen levert de indicator woningvoorraad een kleine positieve bijdrage aan de eindscore voor de leefbaarheid.

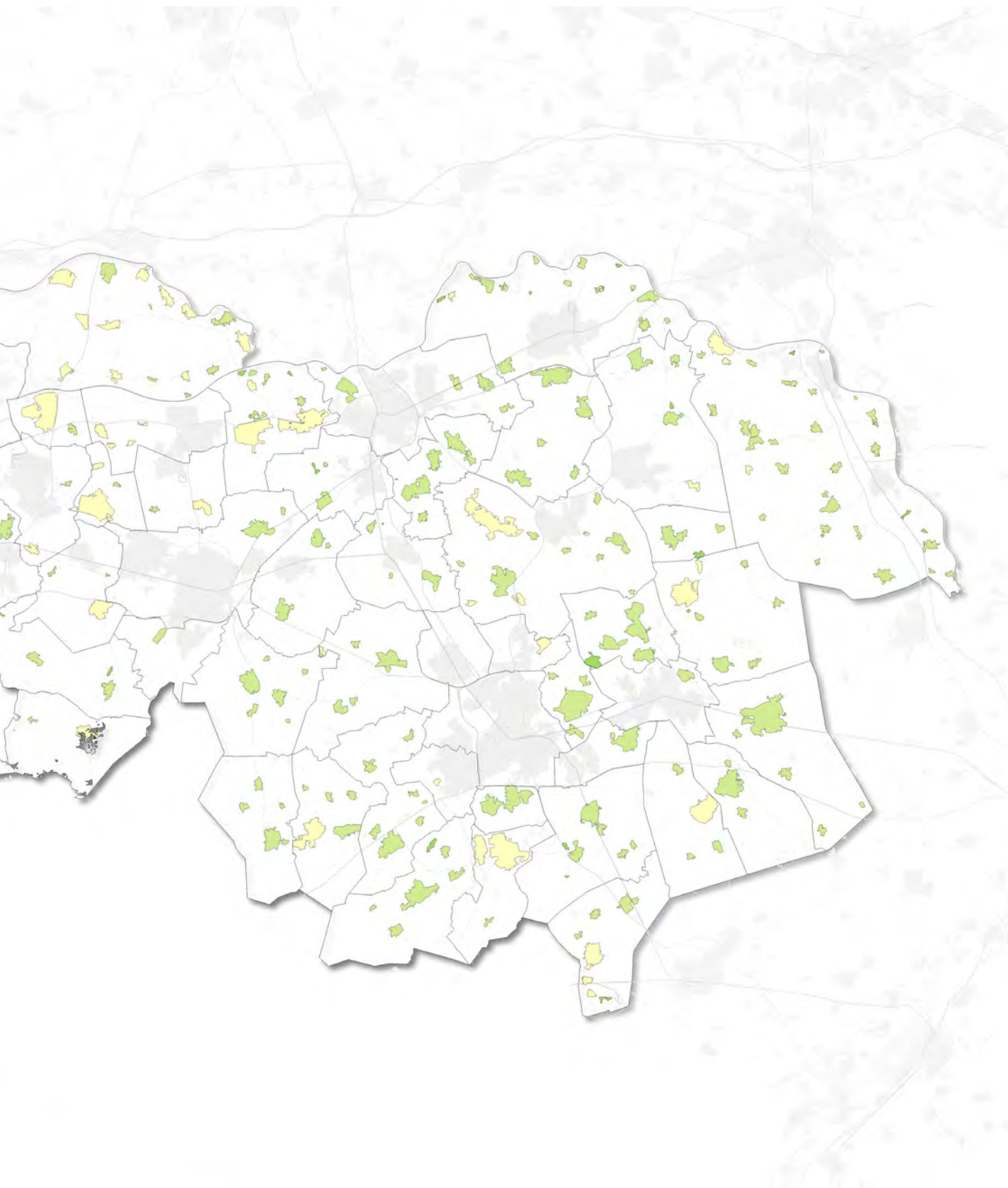
Enkel het dorp Putte in gemeente Woensdrecht scoort bovengemiddeld laag op de indicator woningvoorraad.

- Zeer grote negatieve bijdrage
- Grote negatieve bijdrage
- Negatieve bijdrage
- Kleine negatieve bijdrage
- Geen afwijking
- Kleine positieve bijdrage
- Positieve bijdrage
- Grote positieve bijdrage
- Zeer grote positieve bijdrage

Gebruikte data:

- Leefbarometer 2020

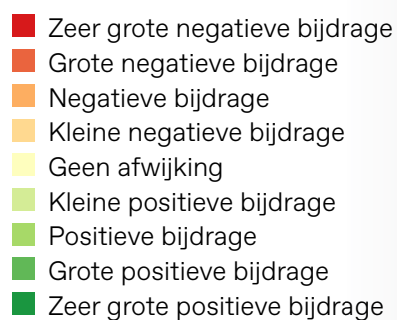

INDICATOR: VOORZIENINGEN

De indicator voorzieningen vertoont voor bijna alle dorpen in Noord-Brabant een kleine negatieve afwijking ten opzichte van het Nederlands gemiddelde, wat een negatieve bijdrage levert aan de eindscore voor leefbaarheid.

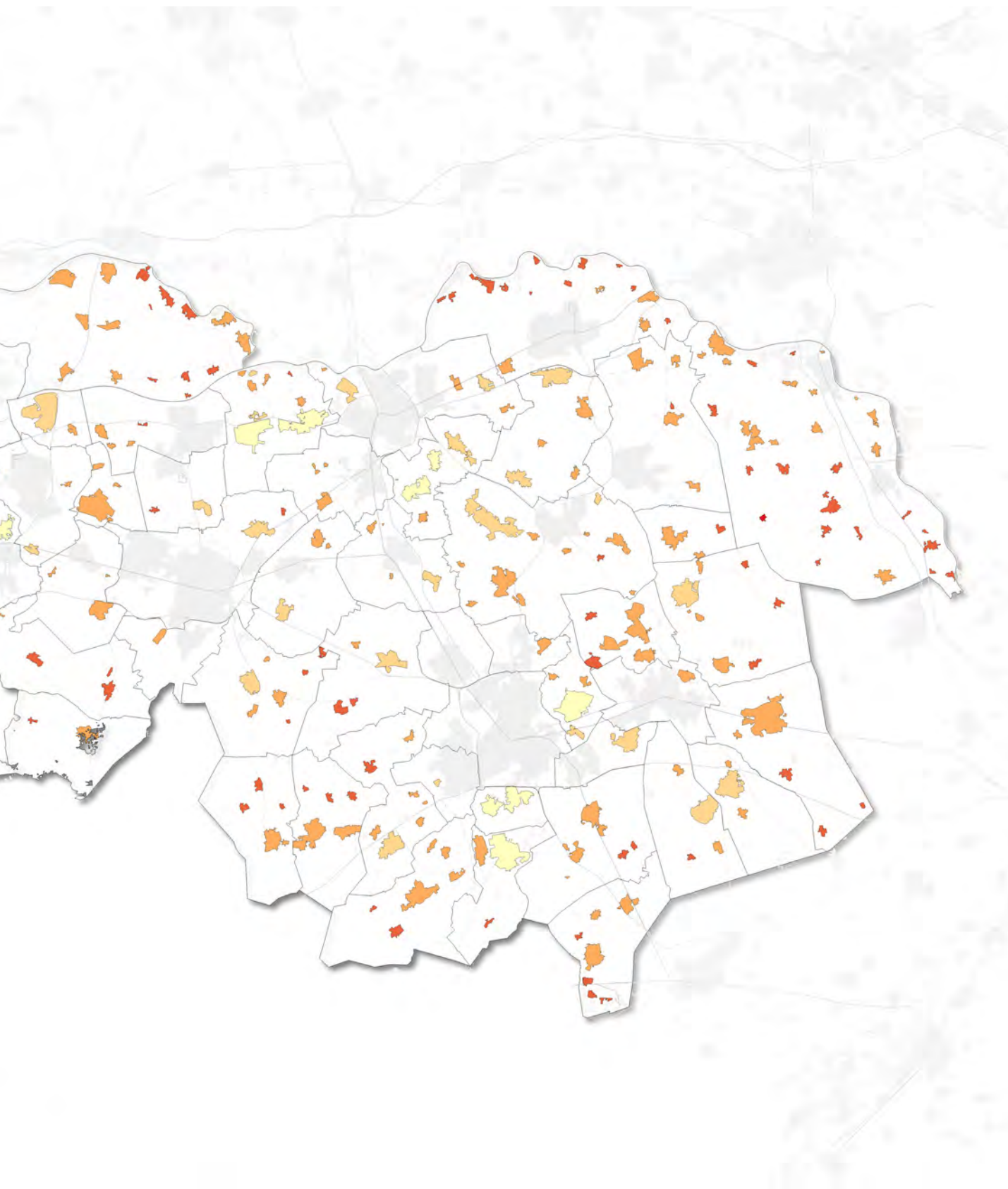
Dorpen zonder afwijking hebben bijna alle meer dan 5.000 inwoners en vele hebben zelfs meer dan 10.000 inwoners: Ulvenhout (4.720 inw.), Den Dungen (5.165 inw.), Waalre (6.670 inw.), Teteringen (7.865 inw.), Sint-Michielsgestel (9.600 inw.), Aalst (10.395 inw.), Vlijmen/Nieuwkuijk (16.895 inw.), Drunen (17.960 inw.), Nuenen (19.455 inw.) en Valkenswaard (20.275 inw.).

De beperkte beschikbaarheid van voorzieningen in dorpen, in vergelijking met grote kernen en steden, is een welbekend fenomeen.

Gebruikte data:

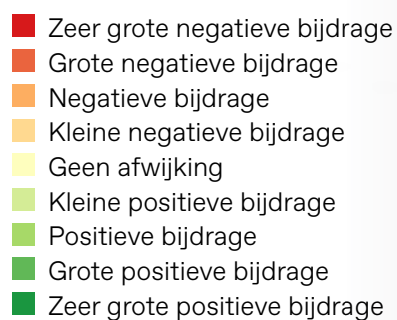
- Leefbarometer 2020

INDICATOR: SOCIALE SAMENHANG

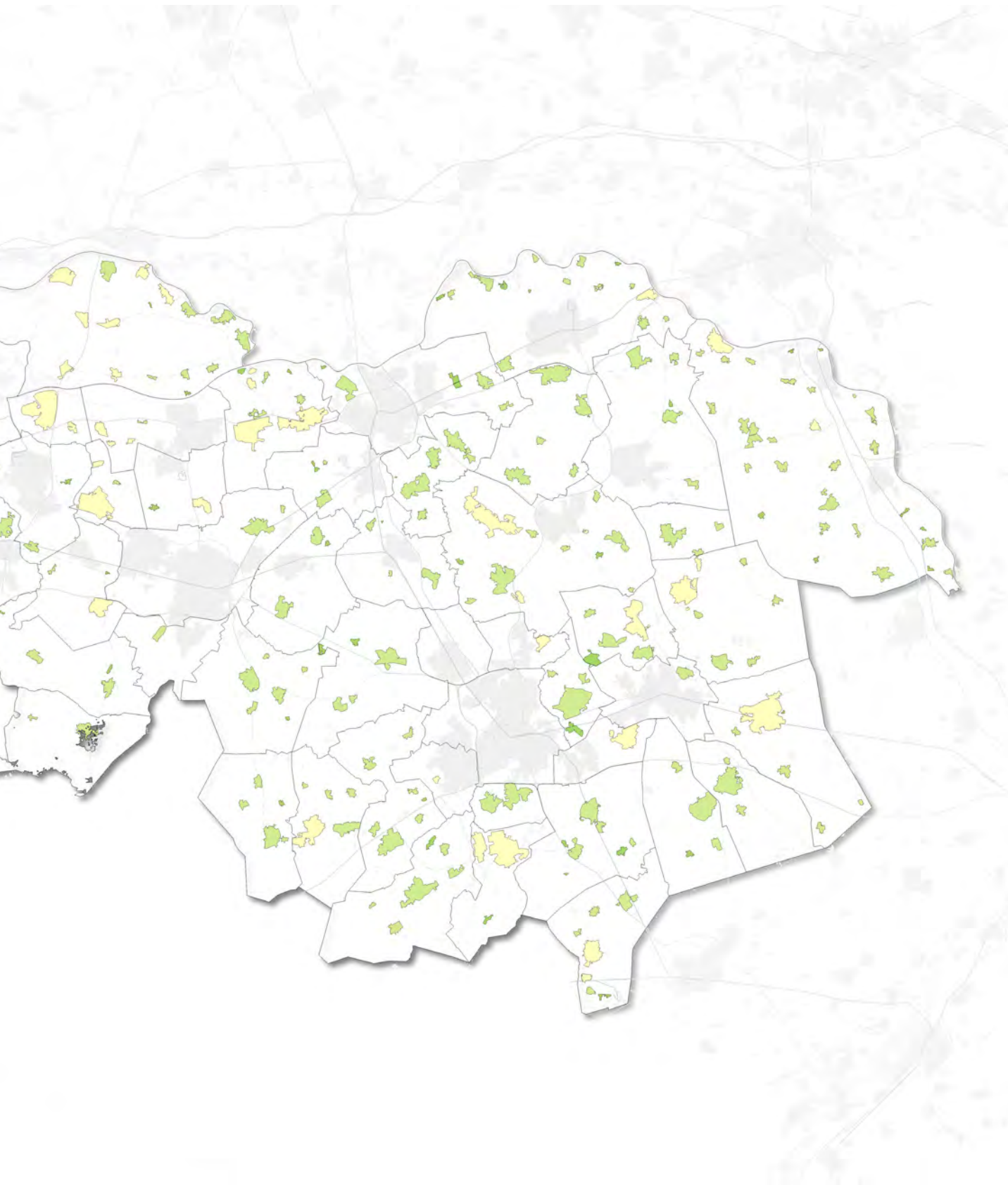
Een hoge mate van sociale samenhang wordt door velen als belangrijk positief kenmerk van dorpen gezien. Zoals te zien op nevenstaande kaart, scoren veel dorpen bovengemiddeld goed op de indicator sociale samenhang. Dit komt overeen met de kwaliteiten van dorpen zoals aan het begin van dit rapport beschreven.

Er lijkt een relatie te bestaan tussen de grootte van het dorp en de mate van sociale samenhang. Alle dorpen met een relatief hoge sociale samenhang ten opzichte van andere dorpen in Noord-Brabant (de dorpen met een positieve, grote positieve of zeer grote positieve bijdrage) zijn dorpen met minder dan 1.000 inwoners, de meeste hiervan hebben minder dan 500 inwoners.

Gebruikte data:

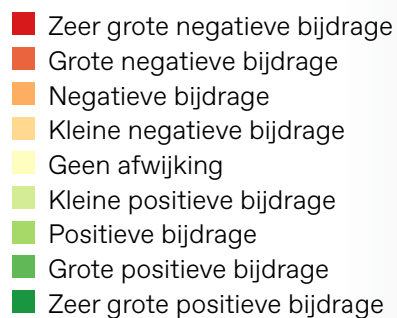
- Leefbarometer 2020

INDICATOR: OVERLAST EN ONVEILIGHEID

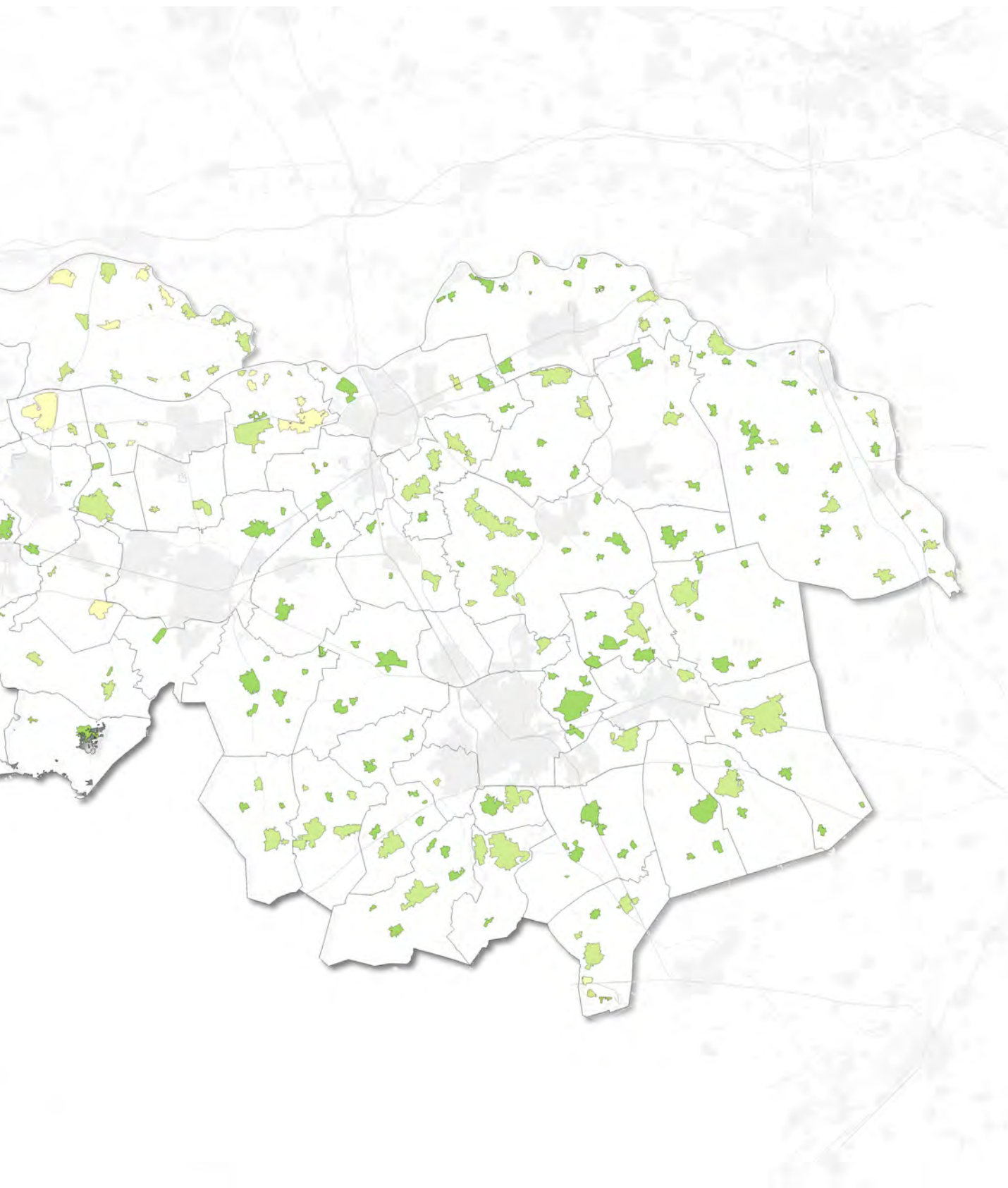
De indicator overlast en onveiligheid kent in bijna alle dorpen in Noord-Brabant een positieve afwijking ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. Deze afwijkingen leveren een positieve bijdrage aan de eindscore van de leefbaarheid.

Dorpen waarvoor de indicator overlast en onveiligheid laag scoort ten opzichte van andere dorpen in Noord-Brabant bevinden zich allemaal in het midden en westen van de provincie. Het oosten van de provincie scoort bovengemiddeld goed.

Gebruikte data:

- Leefbarometer 2020

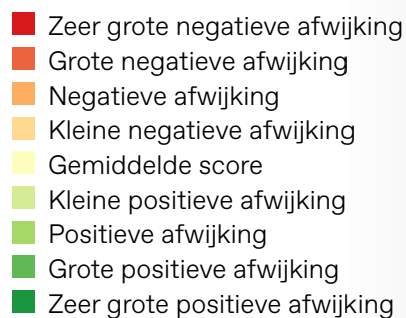

TOTAALSCORE LEEFBAARHEID

De totaalscore voor de leefbaarheid wordt uitgedrukt in de afwijking ten opzichte van het gemiddelde in Nederland.

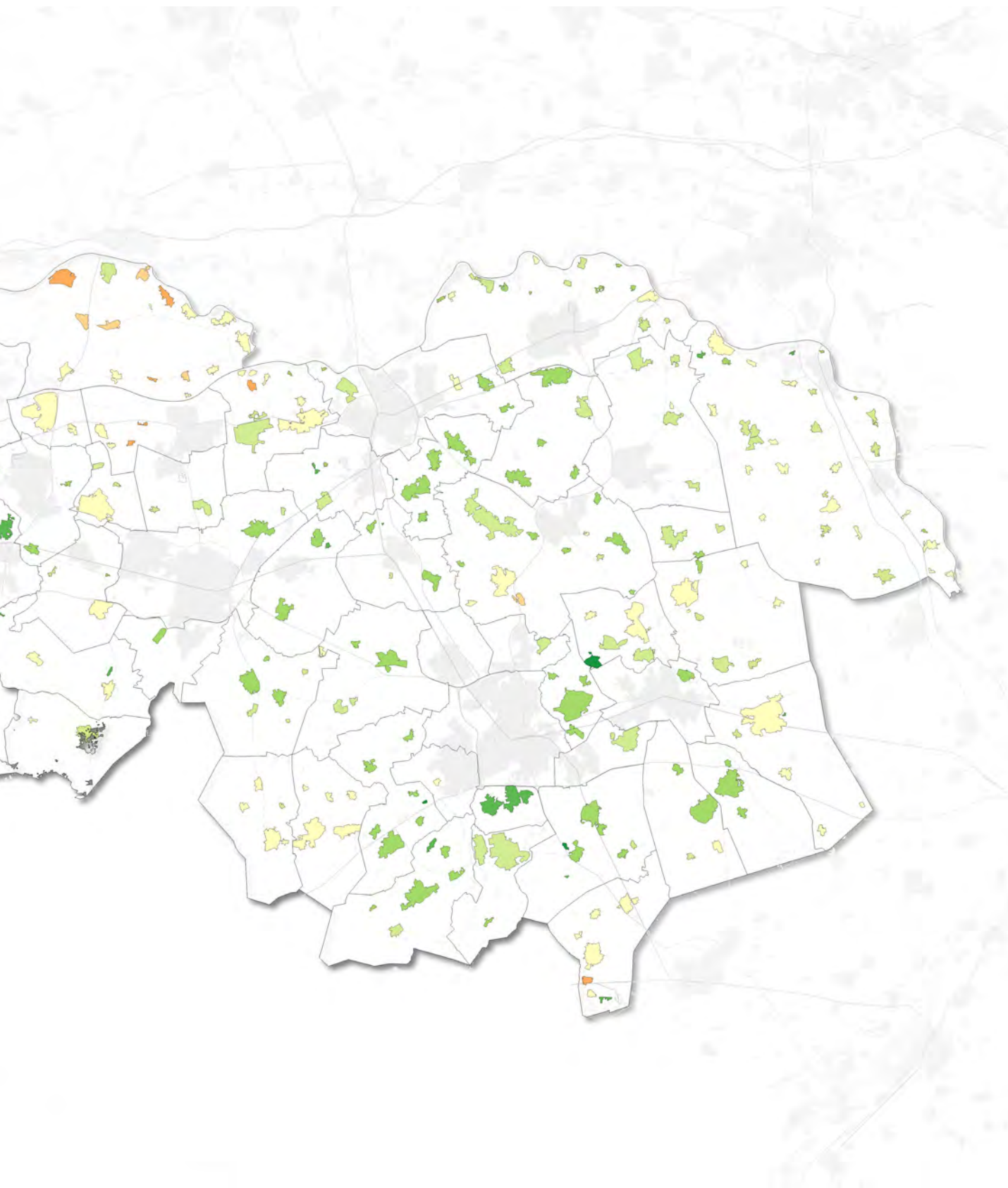
De dorpen met een negatieve afwijking bevinden zich veelal in het noorden en noordwesten van de provincie. Helwijk in gemeente Moerdijk en Putte in gemeente Woensdrecht scoren het laagst.

Het oosten van de provincie kent de meeste dorpen met een positieve afwijking. Boschhoven, Wolfshoek en Molenheide zijn enkele van de dorpen die uitzonderlijk hoog scoren. In de categorie dorpen met meer dan 1.000 inwoners scoren Aalst, Waalre en Teteringen het hoogst.

Gebruikte data:

- Leefbarometer 2020

Totaalscore combinatie zelfstandige vitaliteit, verbonden vitaliteit en leefbaarheid

De nevenstaande kaart toont een gecombineerde score voor de vitaliteit en leefbaarheid van de dorpen*. Om de eindscores van zelfstandige vitaliteit, verbonden vitaliteit en leefbaarheid samen te voegen, zijn de scores eerst herijkt naar een schaal van 1 tot 10. Vervolgens is het gemiddelde van de drie scores berekend en ingedeeld in 10 groepen met gelijke intervallen, variërend van laag (rood) naar hoog (groen), waarbij een hogere score als positief wordt beschouwd.

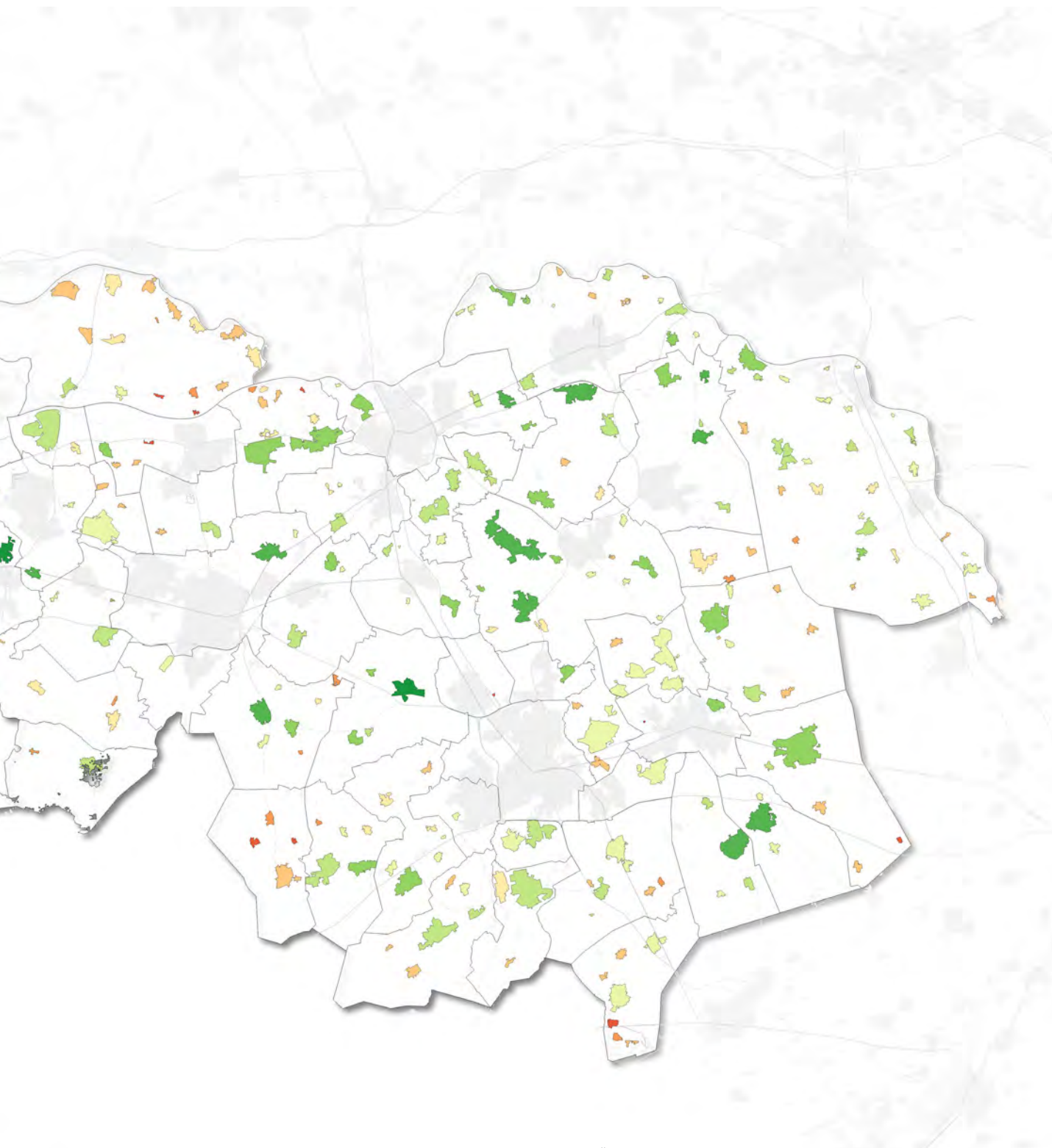
Over het geheel gezien zijn er meer kleine dorpen die laag scoren en meer grotere dorpen die hoog scoren. Er zijn echter veel uitzonderingen. Zo scoren bijvoorbeeld Putte (3345 inw.), Nieuw-Vossemeer (1915 inw.) en Lage Zwaluwe (3230 inw.) relatief laag (score <4); en Reek (1280 inw.), Vinkel (1050 inw.), Spoordonk (830 inw.) en Kulert (115 inw.) relatief hoog (score > 7).

Deze scores brengen de onderlinge verschillen tussen de dorpen in kaart, waardoor duidelijk wordt waar extra aandacht en maatregelen gewenst zijn. Tegelijkertijd kunnen dorpen met hogere scores als voorbeeld dienen. Het is echter belangrijk op te merken dat zowel de vitaliteit (zelfstandige en/of verbonden vitaliteit) als de leefbaarheid van een dorp op orde dienen te zijn. Daarom zouden de scores voor zelfstandige vitaliteit, verbonden vitaliteit en leefbaarheid als de belangrijkste factoren moeten worden beschouwd bij het trekken van conclusies.

Gebruikte data:

- CBS Bevolkingskernen in Nederland (2021)
- CBS Wijken en Buurten (2023)
- LISA (2023)
- Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040
- PTAL 2018 data van Vereniging Delta Metropool en Arup
- Leefbarometer 2020

**Omdat de leefbarometer geen leefbaarheidsscore definieert voor de dorpen Best-Airbornbrug en Stiphout Zuid-West, hebben deze dorpen ook geen gecombineerde score voor vitaliteit en leefbaarheid.*

Titel

Brabantse Dorpenstrategie Fase 1 - Ontdekken:
definities, identificatie van grootste opgaven en
globale datagedreven analyse
Concept

Datum

4 september 2025

Opdrachtgever

Regio West-Brabant, Stedelijke Regio Breda-
Tilburg, Stedelijke Regio 's-Hertogenbosch en
Metropoolregio Eindhoven

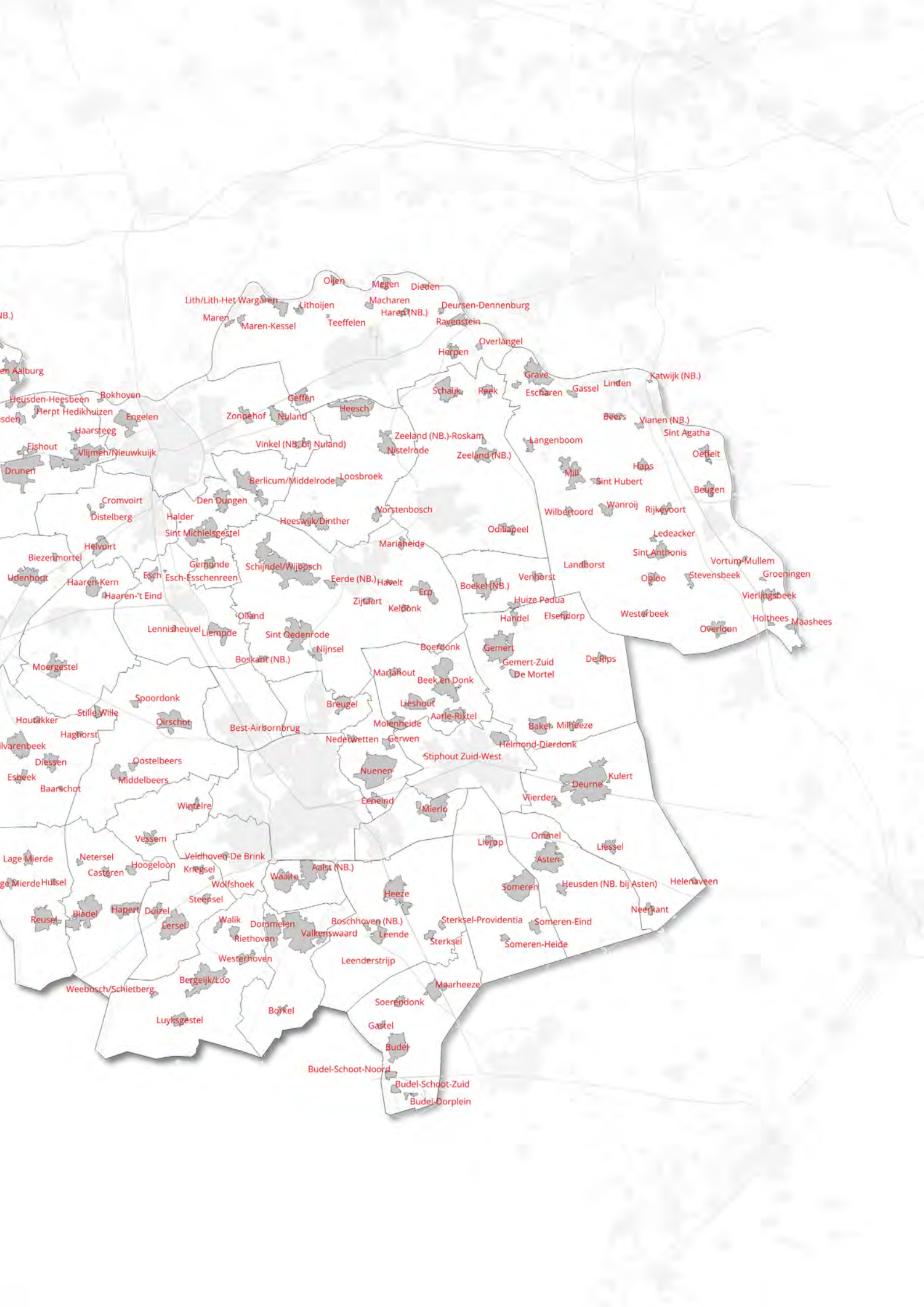
Gemaakt door

De Zwarte Hond (info@dezwartehond.nl)
Ilke Klasen
Daan Zandbelt

Bijlage A - overzichtskaart dorpen

Klik [hier](#) om de tabel in Excel te openen.

Rd	Kantnummer	Naam	Gemeente	Zwaarte van de verkeersbelasting															Totaal							
				Inwoners	ZV dorpelijke voorzieningen	ZV stedelijke voorzieningen	ZV arbeidsplaatsen per inwoner	ZV landbouw	Zelfstandige	Zelfstandige welvaart (20)	ZV afstand tot school 1-10	ZV toegang tot snelwegen	ZV afstand tot hoofdverkeersweg	ZV afstand tot stedelijke kern	Verbonden met snelweg 20	Verbonden met hoger 20	L. fysieke omgeving	L. woningvoorraad		L. voorzieningen	L. sociale samenhang	Overlast en onveiligheid	Leefbaarheid (L)	Leefbaarheid schaal 1-9	Totaal schaal 1-9 en L	
187	BK01583	Galder	Alphen-Chaam	750	1,5	0,5	1	2,67	1,42	3	4	1	2	5	3	3,00	4	0,02	0,05	-0,16	0,07	0,06	0,05	6	4,33	
191	BK01592	Chaaam	Alphen-Chaam	2980	4	1,5	1	2,33	2,21	6	3	2	5	4	2	3,20	5	0,00	0,04	-0,16	0,05	0,07	0,01	5	5,33	
198	BK01608	1 Zand (NB.)	Alphen-Chaam	135	1	0	1	1,33	0,83	1	3	0	5	4	2	2,80	4	0,09	0,09	-0,20	0,13	0,12	0,24	8	5,33	
196	BK01624	Alphen (NB.)	Alphen-Chaam	3180	3,25	1,5	1	2,33	2,02	5	3	2	5	4	3	3,40	6	-0,01	0,05	-0,16	0,05	-0,06	-0,01	5	5,33	
138	BK03179	Uivernhout-Geersbroek	Alphen-Chaam	70	1	0	1	2,00	1,00	1	4	0	4	5	4	3,40	6	0,00	0,08	-0,11	0,04	0,10	0,18	8	5,00	
3	BK01259	Steewijk	Altene	5410	2,5	1,5	2	2,33	2,08	5	4	2	3	4	3	3,20	5	0,01	0,04	-0,12	0,05	0,07	0,05	6	5,33	
1	BK01262	Woudrichem	Altene	4060	3,5	2	2	2,67	2,54	7	3	2	1	3	5	2,80	4	0,03	0,03	-0,17	0,03	0,04	-0,05	4	5,00	
5	BK01264	Werkendam	Altene	10395	3,25	2	2	3,00	2,56	7	4	2	2	3	5	3,20	5	-0,01	0,01	-0,15	0,01	0,04	-0,10	3	5,00	
11	BK01278	Giessen/Rijswijk (NB.)	Altene	3095	2	1	2	3,00	2,00	5	3	2	4	4	4	3,40	6	-0,01	0,03	-0,17	0,03	0,03	-0,08	3	4,67	
17	BK01289	Andel	Altene	2260	3	1,5	2	3,00	2,38	7	2	2	4	4	3	3,00	4	0,02	0,03	-0,16	0,05	0,05	-0,01	5	5,33	
16	BK01292	Uthwijk	Altene	180	1	0	2	2,33	1,58	3	3	0	4	4	3	2,80	4	-0,01	0,07	-0,20	0,08	0,08	0,03	5	4,00	
19	BK01294	Veen	Altene	2735	2,25	0,5	2	3,33	2,02	5	3	1	4	4	2	2,80	4	-0,03	0,04	-0,15	0,06	0,06	-0,02	5	4,67	
18	BK01296	Nieuwendijk/Kille	Altene	2855	2,25	1	2	3,00	2,06	5	4	1	5	4	3	3,40	6	-0,03	0,03	-0,13	0,03	0,05	-0,06	4	5,00	
22	BK01305	Almkerk	Altene	2810	3	1	2	2,67	2,17	6	3	3	5	4	3	3,60	6	0,00	0,04	-0,14	0,03	0,03	-0,05	4	5,33	
31	BK01313	Wijk en Aalburg	Altene	5070	3	2	2	3,00	2,50	7	2	2	4	4	2	2,80	4	0,01	0,04	-0,14	0,05	0,05	-0,01	5	5,33	
31	BK01338	Hank (NB.)	Altene	3280	3	1,5	2	3,00	2,38	7	3	3	5	4	4	3,80	7	-0,01	0,03	-0,12	0,04	0,05	-0,02	5	6,33	
23	BK01339	Genderen	Altene	1465	2,5	1	2	3,00	2,13	6	2	1	5	5	2	3,00	4	0,00	0,04	-0,16	0,06	0,08	0,02	5	5,00	
36	BK01346	Dussen	Altene	1710	2,75	1,5	2	2,33	2,15	6	2	3	5	5	3	3,60	6	-0,01	0,04	-0,12	0,03	0,06	0,00	5	5,67	
37	BK01347	Eethen	Altene	840	1,5	0	2	3,33	1,71	4	2	2	5	5	2	3,20	5	0,00	0,04	-0,20	0,05	0,05	-0,06	4	4,33	
41	BK01354	Mesuuven	Altene	570	1,25	0	2	3,33	1,65	4	2	1	5	5	2	3,00	4	-0,05	0,05	-0,21	0,07	0,05	-0,10	3	3,67	
47	BK01368	Drongelen	Altene	205	1	0,5	2	3,00	1,63	4	1	1	3	5	2	2,40	2	-0,03	0,06	-0,23	0,08	0,09	-0,03	5	3,67	
223	BK01673	Ommel	Asten	550	1,25	0,5	3	3,67	2,10	5	4	1	4	5	4	3,60	6	-0,03	0,05	-0,13	0,07	0,12	0,08	7	6,00	
227	BK01682	Asten	Asten	12285	3,75	2,5	3	2,33	2,90	9	4	3	4	5	4	5	4,00	8	-0,01	0,04	-0,07	0,05	0,07	0,08	7	8,00
278	BK02035	Heusden (NB. bij Asten)	Asten	1360	2	1,5	3	2,33	2,21	6	3	1	3	4	4	3,00	4	-0,02	0,05	-0,10	0,06	0,10	0,11	7	5,67	
215	BK01648	Ulicoten	Baarle-Nassau	485	1,5	1	3	3,00	2,13	6	2	1	1	3	3	2,00	1	0,01	0,04	-0,22	0,05	0,09	-0,02	5	4,00	
217	BK01652	Baarle-Nassau/Baarle-Hertog	Baarle-Nassau	3785	3	2,5	3	2,00	2,63	7	2	3	4	4	5	3,60	6	0,03	0,04	-0,14	0,04	0,09	0,06	6	6,33	
36	BK01728	Walik	Bergelijk	375	1	0	3	2,33	1,58	3	3	0	3	4	5	3,00	4	0,05	0,08	-0,14	0,10	0,08	0,16	8	5,00	
254	BK01735	Riethoven	Bergelijk	1415	2,5	1,5	3	2,33	2,33	6	3	1	4	5	3	3,20	5	0,03	0,05	-0,12	0,05	0,10	0,11	7	6,00	
257	BK01749	Westerhoven	Bergelijk	1645	1,75	1	3	3,00	2,19	6	2	2	5	4	4	3,40	6	0,03	0,05	-0,15	0,06	0,11	0,09	7	6,33	
259	BK01754	Bergelijk/Loo	Bergelijk	9390	3,5	2	3	2,33	2,71	8	2	2	2	4	5	3,00	4	0,02	0,04	-0,11	0,05	0,08	0,08	7	6,33	
261	BK01763	Weebosch/Schietberg	Bergelijk	345	1,5	1	3	3,00	2,13	6	1	1	1	3	3	1,80	1	0,04	0,07	-0,19	0,08	0,10	0,09	7	4,67	
264	BK01776	Luysgestel	Bergelijk	2280	2,75	1,5	3	3,00	2,56	7	1	2	1	3	5	2,40	2	0,02	0,05	-0,17	0,06	0,09	0,04	6	5,00	
167	BK01537	Lepelstraat	Bergen op Zoom	1205	2	0,5	3	2,33	1,96	5	4	1	5	5	2	3,40	6	0,02	0,04	-0,14	0,04	0,04	-0,01	5	5,33	
35	BK01345	Heesch	Bernheze	12190	3,25	2,5	2	2,67	2,60	7	5	4	4	5	5	4,60	10	0,00	0,04	-0,05	0,04	0,07	0,09	7	8,00	
49	BK01371	Nistelrode	Bernheze	5010	3,25	1,5	2	2,67	2,35	6	4	3	4	5	4	4,00	8	-0,01	0,05	-0,10	0,05	0,08	0,07	6	6,67	
71	BK01407	Loosbroek	Bernheze	915	2	1	2	3,00	2,00	5	3	1	1	4	3	2,40	2	-0,01	0,06	-0,15	0,07	0,11	0,09	7	4,67	
91	BK01434	Vorstenbosch	Bernheze	1270	2	1	2	3,00	2,00	5	3	1	3	5	3	3,00	4	0,01	0,06	-0,10	0,07	0,09	0,13	7	5,33	
93	BK01436	Heeswijk/Dinther	Bernheze	6210	3,75	2	2	2,33	2,52	7	3	3	4	5	5	4,00	8	0,00	0,05	-0,08	0,06	0,09	0,12	7	7,33	
110	BK03055	Best-Airbombrug	Best	75	1	0,5	3	3,33	1,96	5	5	0	4	5	2	3,20	5							0	3,33	
230	BK01688	Netersel	Bladel	485	1,5	0,5	5	3,00	2,50	7	1	0	1	3	4	1,80	1	0,01	0,06	-0,20	0,06	0,08	0,00	5	4,33	
232	BK01690	Hoogeloon	Bladel	1345	1,5	1	5	3,00	2,63	7	2	1	2	4	5	2,80	4	0,01	0,05	-0,19	0,04	0,08	-0,02	5	5,33	
234	BK01693	Casteren	Bladel	840	1,5	1,5	5	3,00	2,75	8	2	1	2	4	5	2,80	4	0,02	0,06	-0,18	0,06	0,08	0,04	5	5,67	
243	BK01716	Bladel	Bladel	9760	4,25	2	5	2,33	3,40	10	1	2	5	3	5	3,20	5	0,00	0,04	-0,10	0,04	0,04	0,01	5	6,67	
245	BK01719	Hapert	Bladel	5140	3,25	1,5	5	3,00	3,19	10	2	2	5	4	5	3,60	6	0,00	0,04	-0,10	0,05	0,05	0,04	5	7,00	
123	BK01471	Venhorst	Boekel	1020	2	1	1	3,67	1,92	5	2	0	4	4	3	2,60	3	0,01	0,05	-0,18	0,07	0,12	0,07	6	4,67	
126	BK01476	Boekel (NB.)	Boekel	7040	2,75	2	1	2,67	2,10	5	2	2	4	5	3	3,20	5	0,00	0,04	-0,12	0,06	0,08	0,07	6	5,33	
304	BK03000	Huize Padua	Boekel	385	1	0	1	3,00	1,25	2	2	1	4	4	4	3,00	4	0,02	0,08	-0,13	0,07	0,06	0,11	7	4,33	
127	BK01470	Esch	Boxtel	1790	2	1	3	2,67	2,17	6	5	2	3	5	2	3,40	6	0,00	0,05	-0,10	0,06	0,11	0,11	7	6,33	
151	BK01519	Limpde	Boxtel	3910	3	1,5	3	3,00	2,63	7	5	2	4	5	5	4,20	8	0,00	0,06	-0,06	0,06	0,08	0,13	7	7,33	
159	BK01521	Lennishuvel	Boxtel	485	1,5	0,5	3	3,67	2,17	6	5	1	2	5	3	3,20	5	-0,02	0,05	-0,12	0,07	0,08	0,06	6	5,67	
292	BK02975	Esch-Esschenreen	Boxtel	85	1	0	3	3,67	1,92	5	5	0	4	5	2	3,20	5	0,03	0,04	-0,10	0,08	0,11	0,17	8	6,00	
119	BK01467	Teteringen	Breda	7865	3	1,5	4	2,67	2,79	8	5	5	5	5	5	4,60	10	0,04	0,04	-0,01	0,05	0,08	0,17	8	8,67	
168	BK01538	Uivernhout	Breda	4720	2,00	1,5	4	2,00	2,63	7	4	3	4	5	5	4,20	8	0,03	0,05	-0,04	0,05	0,07	0,16	7	7,33	
169	BK01539	Effen	Breda	285	1,25	0,5	4	1,67	1,05	4	4	1	5	5	3	3,60	6	0,01	0,06	-0,09	0,10	0,06	0,13	7	6,67	
260	BK01761	Maarheeze	Cranendonck	4570	2,75	1,5	3	2,33	2,40	7	5	2	4	3	3	3,40	6	-0,01	0,04	-0,10	0,05	0,05	0,02	5	6,00	
262	BK01765	Schoondonk	Cranendonck	1275	2,25	1,5	3	2,67	2,35	6	5	1	3	3	3	3,00	4	-0,01	0,05	-0,16	0,06	0,08	0,03	5	5,00	
265	BK01780	Gastel	Cranendonck	485	1,5	1	3	3,00	2,13	6	4	1	1	3	4	2,60	3	-0,01	0,06	-0,18	0,07	0,07	0,00	5	4,67	
266	BK01785	Budel	Cranendonck	7760	3,5	2,5	3	2,00	2,75	8	4	1	1	3	5	2,80	4	0,00	0,03	-0,13	0,03	0,04	-0,02	5	5,67	
267	BK01798	Budel-Schoot-Noord	Cranendonck	1630	2	1,5	3	2,67	2,29	6	4	1	1	2	4	2,40	2	0								

Rd	Kernnummer	Naam	gemeente	Wijk																					
				IJzerwoud	ZV deeglijke voorzieningen	ZV streekelijke voorzieningen	ZV schoolplaatsen en kinderopvang	Zakelijkheidswaarde	Zakelijkheidswaarde schaal 1-10	Zakelijkheidswaarde	Zakelijkheidswaarde	Zakelijkheidswaarde	Zakelijkheidswaarde	Zakelijkheidswaarde	Zakelijkheidswaarde	Zakelijkheidswaarde	Zakelijkheidswaarde	Zakelijkheidswaarde							
50	BK01373	Haarsteeg	Heusden	1420	1,75	1	2	3,67	2,10	5	4	2	3	5	3	3,40	6	0,00	0,05	-0,10	0,06	0,01	0,03	5	5,33
56	BK01381	Vlijmen/Nieuwkuijk	Heusden	16895	3,5	1	2	3,00	2,38	7	4	5	5	5	4	4,60	10	-0,01	0,03	-0,04	0,02	0,03	0,03	5	7,33
58	BK01386	Elshout	Heusden	1165	1,25	0,5	2	3,33	1,77	4	3	2	3	5	4	3,40	6	-0,06	0,05	-0,07	0,06	0,08	0,06	6	5,33
61	BK01391	Drunen	Heusden	17960	3,75	2	2	2,33	2,52	7	3	4	4	5	5	4,20	8	0,00	0,03	-0,03	0,03	0,05	0,08	6	7,00
277	BK02034	Heusden (NB, bij Oudheusden)	Heusden	1320	1,75	2	2	2,33	2,02	5	3	2	4	5	3	3,40	6	0,05	0,05	-0,06	-0,01	-0,03	0,00	5	5,33
285	BK02961	Heusden-Heesbeen	Heusden	70	1	0	2	3,67	1,67	4	2	1	5	5	2	3,00	4	-0,19	0,10	-0,11	0,13	0,05	-0,02	5	4,33
322	BK03198	Hedikhuizen	Heusden	140	1	0	2	2,00	1,25	2	3	0	1	4	2	2,00	1	0,00	0,09	-0,18	0,10	0,07	0,08	7	3,33
193	BK01597	Houtakker	Hilvarenbeek	495	1,5	1	3	3,67	2,29	6	3	1	3	5	4	3,20	5	0,01	0,05	-0,12	0,07	0,09	0,11	7	6,00
200	BK01612	Haghorst	Hilvarenbeek	500	1,5	1	3	3,00	2,13	6	3	0	5	4	3	3,00	4	0,00	0,06	-0,19	0,07	0,11	0,05	6	5,33
201	BK01614	Hilvarenbeek	Hilvarenbeek	7945	3,5	3	3	2,33	2,96	9	4	3	4	5	5	4,20	8	0,00	0,05	-0,05	0,05	0,09	0,13	7	8,00
208	BK01630	Diesen	Hilvarenbeek	2835	2,25	1,5	3	3,00	2,44	7	3	3	5	4	4	3,80	7	0,00	0,05	-0,12	0,06	0,11	0,09	7	7,00
213	BK01642	Esbeek	Hilvarenbeek	770	1,5	1	3	3,33	2,21	6	3	2	5	4	4	3,60	6	-0,01	0,05	-0,14	0,06	0,11	0,06	6	6,00
302	BK02997	Baarschot	Hilvarenbeek	145	1	0,5	3	3,67	2,04	5	2	1	3	3	3	2,40	2	-0,02	0,07	-0,18	0,08	0,08	0,04	6	4,33
174	BK01551	Beek en Donk	Laarbeek	10110	3,25	1	2	3,00	2,31	6	4	2	4	5	3	3,60	6	-0,02	0,04	-0,10	0,04	0,06	0,02	5	5,67
176	BK01557	Mariahout	Laarbeek	1265	2,5	1,5	2	3,33	2,33	6	3	1	2	5	3	2,80	4	0,00	0,05	-0,18	0,07	0,10	0,04	5	5,00
182	BK01576	Lieshout	Laarbeek	3565	2,75	1,5	2	2,67	2,23	6	4	2	5	5	2	3,60	6	0,01	0,04	-0,13	0,05	0,09	0,07	6	6,00
189	BK01586	Aarle-Rixtel	Laarbeek	5265	3	1,5	2	2,33	2,21	6	4	1	3	5	3	3,20	5	-0,01	0,05	-0,09	0,04	0,09	0,08	6	5,67
192	BK01596	Molenheide	Laarbeek	280	1	0	2	1,67	1,17	2	4	1	5	5	3	3,60	6	0,07	0,10	-0,16	0,12	0,13	0,27	9	5,67
250	BK01325	Katwijk (NB.)	Land van Cuijk	200	1,25	0,5	3	1,67	1,60	4	5	2	2	5	2	3,20	5	0,00	0,05	-0,13	0,09	0,12	0,12	7	5,33
27	BK01331	Escharen	Land van Cuijk	855	1,5	0,5	3	2,67	1,92	5	4	3	4	4	4	3,80	7	0,02	0,04	-0,11	0,06	0,10	0,10	7	6,33
30	BK01335	Gassel	Land van Cuijk	805	1,25	0,5	3	2,33	1,77	4	4	2	5	4	4	4,00	8	-0,01	0,04	-0,18	0,06	0,09	0,01	5	5,67
43	BK01358	Beers	Land van Cuijk	1310	1,5	1	3	2,67	2,04	5	5	2	5	5	2	3,80	7	-0,03	0,05	-0,15	0,05	0,08	0,00	5	5,67
44	BK01363	Vianen (NB.)	Land van Cuijk	800	1,25	1	3	3,00	2,06	5	5	1	4	5	2	3,40	6	-0,02	0,04	-0,11	0,05	0,09	0,06	6	5,67
48	BK01370	Sint Agatha	Land van Cuijk	200	1,5	1	3	2,33	1,96	5	5	2	3	5	2	3,40	6	0,02	0,07	-0,14	0,08	0,11	0,14	7	6,00
52	BK01375	Langenboom	Land van Cuijk	1350	1,25	0,5	3	3,00	1,94	5	3	2	2	4	3	2,80	4	0,03	0,04	-0,20	0,06	0,10	0,04	5	4,67
57	BK01383	Oeffelt	Land van Cuijk	1775	2,5	1,5	3	2,67	2,42	7	4	2	5	5	2	3,60	6	-0,01	0,05	-0,11	0,07	0,06	0,06	6	6,33
62	BK01392	Mill	Land van Cuijk	5045	2,75	2	3	2,33	2,52	7	3	3	3	4	5	3,60	6	0,00	0,05	-0,12	0,06	0,08	0,06	6	6,33
63	BK01394	Haps	Land van Cuijk	2075	3	1	3	2,67	2,42	7	4	2	5	5	2	3,60	6	0,00	0,05	-0,12	0,04	0,09	0,05	6	6,33
72	BK01408	Sint Hubert	Land van Cuijk	875	1,5	1,5	3	3,33	2,33	6	4	2	5	4	4	3,80	7	-0,02	0,05	-0,14	0,04	0,05	-0,02	5	6,00
75	BK01412	Beugen	Land van Cuijk	1270	1,5	1,5	3	3,00	2,25	6	5	2	4	5	2	3,60	6	-0,01	0,06	-0,14	0,06	0,08	0,06	6	6,00
84	BK01425	Rijkervoort	Land van Cuijk	1185	2,25	1	3	3,00	2,31	6	5	2	2	5	2	3,20	5	-0,03	0,06	-0,17	0,07	0,09	0,02	5	5,33
86	BK01427	Wanroij	Land van Cuijk	1930	2,5	1,5	3	2,33	2,33	6	3	2	4	4	3	3,20	5	-0,01	0,05	-0,17	0,06	0,10	0,04	5	5,33
90	BK01433	Wilbertoord	Land van Cuijk	730	1,25	1	3	3,00	2,06	5	3	1	4	4	4	3,20	5	0,00	0,04	-0,21	0,07	0,10	-0,01	5	5,00
104	BK01450	Ledeacker	Land van Cuijk	420	1	0,5	3	3,00	1,88	5	4	2	3	5	3	3,40	6	0,00	0,07	-0,18	0,07	0,09	0,05	6	5,67
109	BK01456	Sint Anthonis	Land van Cuijk	3415	2,75	1,5	3	2,00	2,31	6	4	3	4	5	4	4,00	8	0,00	0,05	-0,16	0,05	0,08	0,02	5	6,33
115	BK01463	Vortum-Mullem	Land van Cuijk	345	1,5	1	3	3,67	2,04	5	5	1	1	5	2	2,80	4	-0,03	0,08	-0,20	0,09	0,08	0,02	5	4,67
117	BK01465	Landhorst	Land van Cuijk	415	1,25	0,5	3	2,33	1,77	4	3	2	3	4	2	2,80	4	0,02	0,05	-0,24	0,09	0,11	0,01	5	4,33
124	BK01472	Oploo	Land van Cuijk	1020	3	1,5	3	2,67	2,54	7	4	2	4	5	5	4,00	8	0,00	0,06	-0,18	0,07	0,08	0,04	6	7,00
125	BK01475	Stevensbeek	Land van Cuijk	465	1,5	0,5	3	2,67	1,92	5	4	1	3	5	4	3,40	6	0,02	0,05	-0,19	0,07	0,07	0,02	5	5,33
133	BK01485	Vierlingsbeek	Land van Cuijk	2180	3	1	3	2,67	2,42	7	5	2	3	5	2	3,40	6	0,00	0,05	-0,17	0,06	0,05	-0,01	5	6,00
147	BK01504	Westerbeek	Land van Cuijk	355	1,5	0,5	3	3,33	2,08	5	3	1	2	4	4	2,80	4	0,02	0,06	-0,22	0,08	0,09	0,03	5	4,67
153	BK01513	Hutthoes	Land van Cuijk	360	2	1	3	3,00	2,25	6	5	2	2	4	2	3,00	4	-0,04	0,07	-0,17	0,08	0,06	0,00	5	5,00
154	BK01515	Overloon	Land van Cuijk	2910	3,25	1,5	3	2,00	2,44	7	5	1	3	4	2	3,00	4	0,02	0,05	-0,12	0,05	0,08	0,07	6	5,67
158	BK01520	Maashees	Land van Cuijk	610	1,25	1	3	2,67	1,98	5	5	2	1	4	1	2,60	3	0,01	0,05	-0,21	0,06	0,07	-0,03	5	4,33
172	BK01960	Grave	Land van Cuijk	8590	3	2,5	3	2,67	2,79	8	4	3	5	4	5	4,20	8	0,01	0,01	-0,08	0,02	0,05	0,02	5	7,00
273	BK01960	Veijp (NB.)	Land van Cuijk	475	1,5	1	3	2,67	2,04	5	4	2	5	4	4	3,80	7	0,02	0,07	-0,10	0,06	0,10	0,16	8	6,67
281	BK02717	Linden	Land van Cuijk	165	1	1	3	2,67	1,92	5	4	0	2	5	2	2,60	3	0,04	0,10	-0,17	0,08	0,12	0,17	8	5,33
319	BK03184	Groenigen	Land van Cuijk	205	1	0,5	3	3,67	2,04	5	5	2	2	5	2	3,20	5	-0,01	0,10	-0,19	0,10	0,10	0,10	7	5,67
111	BK01458	Loon op Zand	Loon op Zand	5900	3	1,5	3	2,33	2,46	7	4	2	4	5	3	3,60	6	0,01	0,03	-0,07	0,03	0,05	0,05	6	6,33
284	BK02977	De Moer	Loon op Zand	355	1,25	0,5	3	3,00	1,94	5	4	0	2	5	2	2,80	3	0,01	0,05	-0,17	0,08	0,05	0,05	6	4,67
24	BK01324	Schajik	Maashorst	5715	3	1,5	4	2,33	2,71	8	4	2	4	5	5	4,00	8	-0,01	0,05	-0,13	0,05	0,08	0,05	6	7,33
26	BK01328	Reek	Maashorst	1280	2	1	4	3,33	2,58	7	4	5	5	4	5	4,60	10	0,02	0,05	-0,14	0,05	0,07	0,05	6	7,67
59	BK01387	Zeeland (NB.)	Maashorst	4490	3,25	1,5	4	2,33	2,77	8	3	5	4	5	5	4,40	9	0,02	0,05	-0,13	0,06	0,08	0,07	6	7,67
99	BK01443	Odiliapeel	Maashorst	1465	2	1,5	4	3,00	2,63	7	2	2	5	5	5	3,80	7	0,00	0,04	-0,15	0,06	0,10	0,05	6	6,67
288	BK02966	Zeeland (NB.)-Roskam	Maashorst	80	1	0	4	3,67	2,17	6	3	3	5	5	4	4,00	8	-0,17	0,13	-0,16	0,12	0,10	0,02	5	6,33
107	BK01453	Mariaheide	Meierijstad	1165	1,75	1	4	3,00	2,44	7	2	0	3	5	3	2,60	3	0,00	0,06	-0,07	0,07	0,09	0,14	7	5,67
108	BK01455	Schijndel/Wijbosch	Meierijstad	21000	4	1,5	4	2,67	3,04	9	3	4	5	5	5	4,40	9	-0,01	0,03	-0,07	0,03	0,06	0,04	6	8,00
129	BK01480	Eerde (NB.)	Meierijstad	1150	1,5	1	4	3,33	2,46	7	3	2	5	5	4	3,80	7	-0,01	0,06	-0,11	0,06	0,10	0,10	7	7,00
130	BK01481	Erp	Meierijstad	4080	3,5	1,5	4	2,67	2,92	9	2	2													

Rid	Kernnummer	Naam	Gemeente	Inwoners	Toelafscore ZV W en L																				
					ZV draaglijke voorzieningen	ZV schiedelijke voorzieningen	ZV schiedsplaatsen per inwoner	Zakelijke woonruimte (ZV)	VV afstand tussentijd	VV toegankelijkheid openbaar vervoer	VV afstand hoofdwijktoerwag	VV afstand secundaire kern	Verbonden wijktraject (VV)	L fysieke omgeving	L woonvoorraad	L voorzieningen	L sociale samenhang	L overlast en onveiligheid	Leefbaarheid (L)	Toelafscore ZV W en L					
181	BK01575	Heerle	Roosendaal	1210	3	1,5	3	2,33	2,46	7	4	2	4	5	4	3,80	7	0,00	0,05	-0,13	0,06	0,10	0,08	7	7,00
204	BK01619	Nispen	Roosendaal	1125	2,25	1,5	3	2,33	2,27	6	4	2	5	5	2	3,60	6	0,01	0,05	-0,15	0,06	0,07	0,04	6	6,00
205	BK01621	Wouwse Plantage	Roosendaal	550	1,5	1	3	2,33	1,96	5	4	1	2	5	3	3,00	4	0,02	0,04	-0,18	0,04	0,05	-0,02	5	4,67
298	BK02990	Heerle-Zuid	Roosendaal	85	1	0,5	3	3,00	1,88	5	4	1	5	5	4	3,80	7	-0,10	0,10	-0,14	0,10	0,10	0,06	6	6,00
162	BK01526	Zegge	Rucphen	1655	2,5	1	1	2,67	1,79	4	5	1	4	5	4	3,80	7	-0,01	0,04	-0,13	0,04	0,04	-0,02	5	5,33
164	BK01530	Sint Willebrord/Sprundel	Rucphen	13160	3	1,5	1	2,67	2,04	5	4	1	4	5	3	3,40	6	0,00	0,03	-0,10	0,03	0,03	-0,01	5	5,33
178	BK01560	Rucphen	Rucphen	3575	4	1,5	1	2,00	2,13	6	4	2	3	5	2	3,20	5	0,02	0,03	-0,11	0,04	0,04	0,02	5	5,33
196	BK01602	Schijf	Rucphen	725	2	1	1	2,67	1,67	4	4	1	3	5	2	3,00	4	0,01	0,03	-0,18	0,06	0,08	0,01	5	4,33
34	BK01344	Bokhoven	's-Hertogenbosch	220	1	0,5	5	2,67	2,29	6	4	0	1	5	4	2,80	4	0,00	0,07	-0,13	0,09	0,12	0,15	7	5,67
39	BK01352	Nuland	's-Hertogenbosch	3570	2,75	1,5	5	3,00	3,06	9	4	3	4	5	5	4,20	8	-0,01	0,04	-0,08	0,06	0,10	0,11	7	8,00
40	BK01353	Engelen	's-Hertogenbosch	4475	2,25	0,5	5	3,67	2,85	8	4	2	3	5	5	3,80	7	-0,04	0,05	-0,06	0,06	0,08	0,08	6	7,00
54	BK01378	Vinkel (NB. bij Nuland)	's-Hertogenbosch	1050	2,5	1	5	3,33	2,96	9	4	1	3	5	5	3,60	6	0,01	0,05	-0,11	0,07	0,12	0,13	7	7,33
283	BK02735	Zonnehof	's-Hertogenbosch	530	1	0,5	5	3,67	2,54	7	5	2	4	5	5	4,20	8	-0,11	0,07	-0,12	0,08	0,08	-0,01	5	6,67
67	BK01401	Berlicum/Middelrode	Sint-Michielsgestel	8760	3,5	2	1	2,67	2,29	6	4	2	4	5	3	3,60	6	-0,01	0,05	-0,07	0,05	0,06	0,08	7	6,33
79	BK01417	Den Dungen	Sint-Michielsgestel	5165	3	1,5	1	2,67	2,04	5	4	3	4	5	3	3,80	7	-0,01	0,05	-0,03	0,05	0,06	0,12	7	6,33
97	BK01441	Sint Michielsgestel	Sint-Michielsgestel	9600	3,25	1,5	1	2,33	2,02	5	4	4	4	5	3	4,00	8	0,01	0,04	-0,03	0,04	0,08	0,14	7	6,67
116	BK01464	Gemonde	Sint-Michielsgestel	1400	1,5	1	1	3,33	1,71	4	4	2	3	5	3	3,40	6	0,01	0,06	-0,14	0,07	0,11	0,11	7	5,67
229	BK02517	Halder	Sint-Michielsgestel	55	1	0	1	1,33	0,83	1	5	1	4	5	2	3,40	6	0,00	0,14	-0,07	0,10	0,14	0,31	9	5,33
275	BK01676	Lierop	Someren	1505	2,25	1,5	3	3,00	2,44	7	4	2	4	5	3	3,60	6	-0,01	0,05	-0,12	0,07	0,10	0,09	7	6,67
235	BK01695	Someren	Someren	11155	4,25	3	3	2,33	3,15	10	3	3	4	4	5	3,80	7	0,00	0,04	-0,07	0,04	0,08	0,08	7	8,00
251	BK01729	Someren-Eind	Someren	2075	3	1,5	3	3,33	2,71	8	3	1	5	3	5	3,40	6	-0,01	0,04	-0,14	0,05	0,09	0,03	5	6,33
256	BK01740	Someren-Heide	Someren	670	1,5	1	3	3,67	2,29	6	4	1	2	3	4	2,80	4	-0,02	0,05	-0,19	0,09	0,12	0,06	6	5,33
184	BK01578	Breugel	Son en Breugel	4460	3,5	1	5	3,00	3,13	9	4	1	2	5	5	3,40	6	0,00	0,03	-0,09	0,03	0,07	0,05	6	7,00
103	BK01448	Dinteloord	Steenbergen	5115	4	1,5	1	2,67	2,29	6	3	3	3	4	2	3,00	4	0,00	0,02	-0,15	0,03	0,05	-0,05	4	4,67
121	BK01469	De Heen	Steenbergen	340	1	1	1	3,00	1,50	3	2	1	5	4	1	2,60	3	0,01	0,05	-0,21	0,03	0,06	-0,05	4	3,33
134	BK01486	Nieuw-Vossemeer	Steenbergen	1915	3	1	1	2,33	1,83	4	3	0	3	4	1	2,20	2	0,03	0,03	-0,21	0,04	0,08	-0,03	5	3,67
139	BK01492	Steenbergen (NB.)	Steenbergen	10465	3,25	2,5	1	2,00	2,19	6	3	4	3	5	2	3,40	6	0,00	0,02	-0,11	0,02	0,03	-0,04	4	5,33
149	BK01506	Welberg	Steenbergen	855	1,25	0,5	1	3,33	1,52	3	3	1	2	5	2	2,60	3	0,01	0,04	-0,14	0,04	0,03	-0,02	5	3,67
156	BK01518	Kruisland	Steenbergen	1540	2	1,5	1	3,00	1,88	5	4	1	1	5	2	2,60	3	0,01	0,04	-0,16	0,05	0,10	0,03	5	4,33
114	BK01462	Biezenmortel	Tilburg	595	1,25	0	4	3,67	2,23	6	4	1	3	5	4	3,40	6	-0,01	0,05	-0,16	0,06	0,11	0,05	6	6,00
120	BK01468	Udenhout	Tilburg	7920	3	1,5	4	2,33	2,71	8	4	5	2	5	5	4,20	8	-0,01	0,05	-0,06	0,05	0,09	0,12	7	7,67
248	BK01723	Valkenswaard	Valkenswaard	20275	4,5	1,5	2	2,00	2,50	7	3	3	5	5	2	3,60	6	0,00	0,03	-0,02	0,01	0,05	0,07	6	6,33
249	BK01725	Dommelen	Valkenswaard	9255	3	0,5	2	3,00	2,13	6	3	1	4	5	2	3,00	4	0,02	0,03	-0,09	0,02	0,06	0,04	6	5,33
263	BK01773	Borkel	Valkenswaard	470	1,5	1,5	2	2,67	1,92	5	2	1	4	3	2	2,40	2	0,05	0,06	-0,22	0,08	0,12	0,09	7	4,67
315	BK03143	Veldhoven-De Brink	Veldhoven	120	1,25	0	5	4,33	2,65	8	4	1	1	5	5	3,20	5	-0,01	0,03	-0,08	0,02	0,04	0,00	5	6,00
85	BK01426	Cromvoirt	Vught	320	2	0,5	3	3,33	2,21	6	4	2	3	5	2	3,20	5	-0,01	0,06	-0,08	0,05	0,10	0,12	7	6,00
92	BK01435	Distelberg	Vught	135	1	0,5	3	2,00	1,63	4	4	1	2	5	2	2,80	4	0,03	0,10	-0,11	0,11	0,09	0,22	8	5,33
106	BK01452	Helvoirt	Vught	3810	2,75	1,5	3	2,33	2,40	7	4	3	5	5	2	3,80	7	-0,02	0,05	-0,09	0,05	0,10	0,08	6	6,67
236	BK01703	Waalre	Waalre	6670	3,25	1,5	1	2,33	2,02	5	4	1	3	5	3	3,20	5	0,03	0,06	-0,03	0,05	0,09	0,20	8	6,00
271	BK01952	Aalst (NB.)	Waalre	10395	2,75	1	1	2,33	1,77	4	4	3	5	5	2	3,80	7	0,02	0,05	0,02	0,05	0,07	0,21	8	6,33
66	BK01397	Waspik	Waalwijk	3300	3,5	1,5	4	2,67	2,92	9	3	1	5	5	5	3,80	7	0,02	0,04	-0,12	0,04	0,06	0,03	5	7,00
73	BK01409	Nieuwe-Vaart	Waalwijk	760	2	1	4	2,67	2,42	7	3	1	3	5	4	3,20	5	0,00	0,03	-0,15	0,01	0,03	-0,08	3	5,00
77	BK01414	Waspik-Zuid	Waalwijk	865	1	0,5	4	2,67	2,04	5	3	1	3	5	4	3,20	5	0,01	0,04	-0,14	0,03	0,06	0,01	5	5,00
323	BK03204	Capelle-De Sprengelaer	Waalwijk	385	1	0	4	2,33	1,83	4	2	0	4	5	3	2,80	4	0,01	0,02	-0,20	0,05	0,03	-0,09	3	3,67
221	BK01665	Huijbergen	Woensdrecht	1610	3	1,5	2	2,00	2,13	6	3	1	3	4	3	2,80	4	0,05	0,04	-0,17	0,05	0,05	0,03	5	5,00
222	BK01666	Hoogerheide/Woensdrecht	Woensdrecht	10005	4,5	2	2	2,33	2,71	8	4	2	5	5	5	4,20	8	0,01	0,03	-0,11	0,03	0,03	0,00	5	7,00
228	BK01683	Calven	Woensdrecht	230	1	0,5	2	2,33	1,46	3	4	0	4	4	4	3,20	5	0,03	0,07	-0,16	0,09	0,08	0,10	7	5,00
231	BK01689	Ossendrecht	Woensdrecht	3950	2,75	1,5	2	2,33	2,15	6	3	2	4	4	4	3,40	6	0,05	0,01	-0,14	0,04	0,04	-0,01	5	5,67
244	BK01717	Putte	Woensdrecht	3345	2,75	1,5	2	2,00	2,06	5	2	2	4	3	2	2,60	3	0,04	-0,06	-0,22	0,04	0,02	-0,17	2	3,33
183	BK01577	Rijsbergen	Zundert	4250	3	2	2	2,33	2,33	6	4	3	5	5	2	3,80	7	0,00	0,04	-0,15	0,05	0,06	0,00	5	6,00
209	BK01632	Zundert	Zundert	8645	2,75	2,5	2	2,00	2,31	6	3	3	5	4	1	3,20	5	0,00	0,03	-0,12	0,04	0,07	0,02	5	5,33
214	BK01647	Wernhout	Zundert	1045	2,5	1	2	3,67	2,29	6	2	1	5	3	1	2,40	2	-0,01	0,03	-0,17	0,04	0,04	-0,07	4	4,00
216	BK01650	Achtmaal	Zundert	675	2	1,5	2	2,67	2,04	5	3	1	1	4	1	2,00	1	0,00	0,05	-0,21	0,06	0,06	-0,03	5	3,67

